

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

14^E JAARGANG

WOENSDAG 31 JULI 1929

No. 709

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Assistent-Redacteur: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 9,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.

BERICHT.

Met ingang van 20 Juli jl. is ons telefoonnummer veranderd in 35000.

30 JULI 1929.

In den toestand van de geldmarkt kwam geen verandering. Geld was weder ruim aangeboden, maar veroorzaakte alleen voor callgeld een verdere daling van den rentevoet; aan het einde der week was voor 3¼ pCt. verkrijgbaar. Particulier disconto noteerde weder 5 à 5¼ pCt. en de prolongatierente bleef op 4¼ pCt.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft de post binnenlandsche wissels een daling van f 5,3 miljoen te zien. De beleeningen blijken met f 4,4 miljoen te zijn toegenomen. Het renteloos voorschot aan het Rijk klom met f 5,1 miljoen.

De goudvoorraad der Bank bleef vrijwel onveranderd. Het zilver vermeerde met een kleine f 100.000. De post papier op het buitenland bedraagt f 1 miljoen meer dan verleden week, terwijl de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans een teruggang van f 1,7 miljoen te aanschouwen geven.

De biljettencirculatie klom met f 10,8 miljoen. De rekening-courant-saldi toonen een teruggang van f 7,6 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo liep met f 1,2 miljoen terug. Het dekkingspercentage bedraagt nagenoeg 57.

* * *

De stijging van de wisselkoersen bleef ook deze week aanhouden. Londen liep op tot 12.10¼; New York steeg tot 2.49¾ en Berlijn tot 59.45. Ook de daling van de swaps bleef aanhouden, zoodat aan het einde der week het disagio voor Londen op één maandslevering ongeveer ½ cent bedroeg, terwijl Dollars tot 11 à 12 cent en Marken tot ongeveer 10 cent disagio opliepen. De voorbereiding voor de maandswisseling deed echter gisteren de stemming voor termijn geheel omslaan, waardoor de marge voor Londen tot 1¼ - à 3/16 cent terugliep. Ook voor de beide andere termijnen bestond veel vraag tegen oplopende koersen. Op de contante markt bleef de stemming echter vast, zoodat bijna alle wissels ½ à 1/100 hoger noteerden dan den vorigen Maandag.

LONDEN, 29 JULI 1929.

Zowel de geld- als de discontomarkt waren geheel onder den invloed van de goudexporten, die ook verleden week dagelijks plaats vonden en voor steeds grooter wordende bedragen, nu in hoofdzaak naar Parijs. In financieele kringen was dit feitelijk het eenige onderwerp van de gesprekken, daar men nog steeds naar een redelijke verklaring zoekt voor deze enorme goudremises naar Frankrijk.

De verklaring zal wel eenvoudig deze blijken te zijn, dat Fransche houders van hunne bekend groote sterling saldi in Engeland een flink deel realiseeren en naar Frankrijk terugbrengen, hetgeen dan natuurlijk op de goedkoopste wijze in baargoud kan geschieden.

Wat echter van even groot belang is voor de markt hier, is te weten, hoe lang de Bank van Engeland zal wachten met het nemen van maatregelen om aan deze uitvoeren zoo mogelijk paal en perk te stellen, m.a.w. wanneer het bankdisconto verhoogd zal moeten worden. Het cijfer van £ 150 miljoen, dat genoemd is als de limiet, waaronder de goudvoorraad niet mocht dalen, is nu reeds overschreden en de Bank schijnt dus voor het oogenblik althans zich niet meer aan deze limiet te houden.

Geld was natuurlijk duur onder deze omstandigheden, terwijl disconto verder opliep tot ruim 5/16 pCt. zonder veel omzet, daar de discontohuizen niet bijzonder geneigd zijn om zelfs op dezen prijs te kopen.

DE CENTRALISATIE VAN HET INDISCHE VOLKSCREDIETWEZEN.

Eenigen tijd geleden is een zeer belangrijke reorganisatie van het Volkscredietwezen¹⁾ in Nederlandsch-Indië tot stand gekomen, welke een veel grotere mate van centralisatie heeft teweeggebracht dan tot dusver bestond.

Het Volkscredietwezen is een ruim twintig jaar geleden in het leven geroepen credietstelsel, hetwelk hoofdzakelijk ten doel heeft om door middel van de verschaffing van redelijk crediet de verhooging van de welvaart der inheemsche bevolking te bevorderen.

In het centrum van het geheele systeem staat de Centrale Kas te Batavia, welke tot taak heeft als financieele ruggesteun te dienen voor de afdelingsbanken. Deze laatste omvatten ieder een bepaald gebied, bijv. een regentschap; zij onderhouden op haar beurt enerzijds tal van financieele relaties met de talrijke kleine bankjes, welke clientèle zich beperkt tot de inwoners van een bepaald dorp (desabanken, desaloemboengs, enz.), doch zijn anderzijds weer ernstige concurrenten dezer dorpsbankjes.

De onderlinge verhouding van deze instituten is altijd nogal los geweest. Van een compact stelsel, hetwelk zou kunnen worden vergeleken met een pyramide, waarvan de top gevormd wordt door de Centrale Kas, het middenstuk door de afdelingsbanken en de basis door de dorpsbanken (of eventueel het geheele onderstuk door afdelingsbanken en dorpsbanken naast elkander), was dan ook geen sprake; de onderdeelen waren daarvoor te weinig hecht in bepaalde verhoudingen aan elkaar verbonden.

Het gevolg van een en ander was, dat telkenmale strubbelingen ontstonden tusschen de Centrale Kas en de afdelingsbanken, wanneer eerstgenoemde op bepaalde punten een zekere gedragslijn wilde voorschrijven aan de laatstgenoemde en deze daar geen ooren naar hadden. Dergelijke geschillen deden zich ook voor tusschen de afdelings- en dorpsbanken wegens de tusschen beide bestaande concurrentie, doch zouden langzamerhand kunnen worden opgelost als de afdelingsbanken (die particuliere banken zijn) niet meer zoo zelfstandig zouden staan ten opzichte van de Centrale Kas en dus meer geneigd zouden zijn de algemeene aanwijzingen van laatstgenoemde ten aanzien van de verhoudingen met de dorpsbanken te volgen. De dorpsbanken zelf zijn overheidsinstellingen, zoodat harerzijds geen moeilijkheden te duchten waren; zij zijn uit den aard der zaak meer meegaande.

* * *

De eigenlijke moeilijkheden, welke dus voorziening vereischten, werden ondervonden in de relaties tusschen de Centrale Kas en de afdelingsbanken. Bij de organisatie van het Volkscredietwezen was op dit punt wel voorzien in de zuiver financieele verhouding tusschen beide, doch de machtskwestie ongeregeld gebleven, omdat het van te voren in de bedoeling had gelegen de zelfstandigheid der afdelingsbanken onaangetast te laten.

De financieele betrekkingen waren aldus geregeld, dat de afdelingsbanken hunne geldmiddelen, behalve van de spaarders en rekening-couranthouders en het uit de winsten verkregen zuiver vermogen, ook konden bekomen door gelden op te nemen van de Centrale Kas krachtens een credietovereenkomst of op onderpand van eigen bezittingen. Daarnevens achtte de Centrale Kas zich *moreel* aansprakelijk voor de dekking van de tekorten der afdelingsbanken; wettelijk aansprakelijk was zij echter niet.

Men zal allicht de vraag stellen, of de Centrale Kas in de regeling van hare credietverhouding tot de afdelingsbanken niet een krachtig middel had om,

¹⁾ Over het Volkscredietwezen zijn in dit tijdschrift door Prof. Gonggrijp artikelen gepubliceerd in de Nos. 531, 628, 630 en 677.

INHOUD.

	Blz.
DE CENTRALISATIE VAN HET INDISCHE VOLKSCREDIETWEZEN door <i>Mr. D. J. Hulshoff Pol</i>	688
De Vrachtenmarkt gedurende het eerste semester 1929 door <i>C. Vermeij</i>	690
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Het wezen van den landbouw en de landbouwpolitiek in de Unie der socialistische Sowjet-Republieken door <i>G. Böse</i>	691
AANTEKENINGEN:	
Uit het verslag van de Javasche Bank 1928/1929	693
De eerste betalingsbalans van Nederlandsch-Indië	696
Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederl.-Indië	697
MAANDOIJFERS:	
Productie der Steenkolen-, Bruinkolen- en Zoutmijnen	698
Rijkspostspaarbank	698
Statistisch overzicht van den economischen toestand van Nederland	699
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	700—706
Geldkoersen. Bankstaten. Verkeerswezen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	

waar noodig, haar wil aan deze banken op te leggen. De ervaring heeft geleerd, dat dit niet het geval is geweest en dat de afdelingsbanken zich dikwijls zeer onafhankelijk ten opzichte van de Centrale Kas gedroegen, zoodat strubbelingen over algemeene beginselen van bankbeleid telkens voorkwamen.

De reden van de machteloosheid der Centrale Kas moet mijns inziens hierin worden gezocht, dat de afdelingsbanken voor de beschikking van hare bedrijfsmiddelen niet uitsluitend op credieten van de Centrale Kas zijn aangewezen; zij kunnen hare gelden ook van elders krijgen, t.w. van de inleggers, en dat te meer wanneer een vrij hooge rentevergoeding voor spaar- en rekening-courantgelden wordt gegeven. Tot betaling van dezen vrij hoogen interest, die zelfs Europeesche inleggers bij de Postspaarbank er dikwijls toe brengt hunne gelden liever aan de afdelingsbank toe te vertrouwen¹⁾, zijn zij in staat, omdat de aan de inheemsche bevolking in rekening gebrachte debetrente, zooals bekend, aanzienlijk veel hooger pleegt te zijn dan ten opzichte van Europeanen mogelijk zou zijn. Een debetrente van 12 pCt. en meer 's jaars is voor een afdelingsbank niet bijzonder en voor Inlandsche begrippen zeer laag. Verschillende banken kunnen dus op deze wijze haar onafhankelijkheid bewaren.

Daarenboven moet men niet vergeten, dat men aan het Volkscredietwezen niet denzelfden commerciëlen maatstaf moet aanleggen als aan de particuliere Europeesche bankwereld. Waar het in deze laatste een gewoon verschijnsel is, dat de credietgever den credietnemer, indien deze door opzegging van het crediet in moeilijkheden zou geraken, geheel naar zijn hand zet, kan in het volkscredietwezen niet op soortgelijke wijze worden gehandeld. Het Volkscredietwezen is immers niet opgezet met het doel om ondernemingswinst te maken, doch om de inheemsche volkswelvaart te verhoogen door credietverstrekking tegen billijke rente. Wanneer nu de Centrale Kas ten opzichte van een afdelingsbank haar wil zou wenschen door te drijven door te dreigen met opzegging van het aan deze bank gegeven crediet en de bank daardoor in moeilijkheden zou komen, zou het tenslotte eigenlijk de Inlandsche bevolking zijn, welke daarvan het nadeel zou ondervinden.

Eindelijk mag niet uit het oog worden verloren, dat de afdelings- en andere banken geheel ingesteld zijn op lokaal crediet, gebaseerd op speciale locale kennis, welke wordt verkregen door een staf van inspecteerende beambten. De credietnemers, t.w. Inlandsche kleine landbouwers, neringdoenden, enz., kunnen in verreweg de meeste gevallen geen behoorlijke zekerheid stellen, zoodat een voortdurend plaat-

¹⁾ Weliswaar is het Volkscredietwezen in beginsel in dienst gesteld van de inheemsche bevolking, maar op enkele punten, w.o. het aannemen van inleggelden, bestrijken zij een ruimer gebied.

selijk contact tusschen credietgever en credietnemer volstrekt vereischt is. Daardoor zou de Centrale Kas, aangenomen dat zij volledige heerschappij wenschte, in elk geval in de onmogelijkheid verkeeren om het geheele beheer der banken in haar macht te krijgen: locale verhoudingen ontsnappen nu eenmaal aan een specifiek centraal lichaam als de Centrale Kas is. Alleen voor zoover het de algemeene beginselen betreft, welke aan een goed ingericht modern bankbeheer ten grondslag dienen te liggen, zou de Centrale Kas met vrucht haar invloed kunnen doen gelden — als zij dezen invloed maar had. Bij de tot dusver geldende inrichting van het Volkscredietwezen ontbrak haar een dergelijke macht.

Er moest dus naar een ander middel worden omgezien, dat meerdere zekerheid gaf, dat de door de Centrale Kas aanbevolen algemeene beginselen inderdaad werden opgevolgd en dit middel heeft men gemeend hierin te vinden, dat de C. K. veel meer invloed heeft dan voorheen in de benoeming en de vervanging van de administrateurs der afdeelingbanken. Deze administrateurs zijn bij de afdeelingbanken de eigenlijke drijvende kracht: het bestuur (te vergelijken met den Raad van Commissarissen) en de ledenvergadering bestaan grootendeels uit niet-deskundige personen, die bovendien teveel met hun eigen dagtaak bezet zijn om zich veel met de bankzaken te bemoeien; derhalve is de administrateur degene, die de zaken eigenlijk leidt. In den persoon van den administrateur wordt dus als het ware een bres geschoten in de onafhankelijkheid van de afdeelingbanken, die de Centrale Kas in staat kan stellen hare beginselen met meer succes door te voeren dan tot dusverre het geval was; evenwel niet onbeperkt, want bij de bank zelf blijven nog zekere bevoegdheden, welke voorkomen, dat zij aan handen en voeten aan de Centrale Kas wordt gebonden.

Krachtens de reorganisatie zal die persoon door de bank tot administrateur worden benoemd, die daartoe door de Centrale Kas na gepleegd overleg met het bankbestuur zal zijn aangewezen en ter beschikking gesteld. Een vervanging van een administrateur geschiedt slechts in overeenstemming met het bankbestuur, behalve in het geval van ontslag uit den dienst der Centrale Kas; wordt geen overeenstemming bereikt, dan beslist de adviseur voor Volkscredietwezen en Coöperatie. Daartegenover staat weer, dat de Centrale Kas verplicht is den door haar aangewezen administrateur te vervangen binnen vier maanden nadat het bankbestuur (na verkregen instemming van den Superintendent, d.i. den Gouverneur of den Resident, die overigens weinig bemoeienis met de afdeelingbank heeft) verklaard heeft geen vertrouwen in den administrateur te hebben of niet met hem te kunnen samenwerken. Ook is de Centrale Kas verplicht elk anders gemotiveerd voorstel van het bankbestuur tot overplaatsing van den administrateur in ernstige overweging te nemen en zich, wanneer geen overeenstemming wordt bereikt, te onderwerpen aan de beslissing van den adviseur voor het Volkscredietwezen en Coöperatie.

Daarenboven is nog een ander voorschrift vastgesteld, dat den invloed van de Centrale Kas versterkt, t.w. dat verhooging van den rentevoet der belegde en uitgezette gelden door de bank zelf niet geschiedt dan met schriftelijke toestemming van den superintendent, die na overleg met de Centrale Kas beslist.

Tegenover de aan de Centrale Kas toebedeelde meerdere macht staat, dat thans met zooveel woorden bij ordonnantie haar aansprakelijkheid voor de tekorten der afdeelingbanken is vastgesteld. Terwijl tevoren dus slechts een aansprakelijkheid bestond, die de Centrale Kas vrijwillig uit moreele overwegingen op zich genomen had, is bedoelde plicht tot dekking der tekorten thans wettelijk vastgelegd. Bij ordonnantie in het Indisch Staatsblad 1929, No. 22, is namelijk het volgende voorgescreven:

„De Centrale Kas dekt, tot het bedrag van haar kapitaal, de tekorten van de onder haar onmiddellijk toezicht staande, door de Regeering als philanthropisch aangewezenen, volkscredietinstellingen.”

Tegelijkertijd is evenwel bij de reorganisatie er in voorzien, dat de Centrale Kas in het geval, dat het dreigt mis te gaan, niet machteloos heeft af te wachten of het bestuur der betrokken afdeelingbank wil meewerken om den toestand te redden, maar dat zij dan de volledige macht in handen krijgt. In de statuten der volkscredietbanken is namelijk de bepaling opgenomen, dat wanneer de directeur van Binnenlandsch Bestuur, gehoord de afdeelingbank, den Directeur der Centrale Kas en den adviseur voor Volkscredietwezen en coöperatie, bij besluit verklaart, dat de afdeelingbank een saldooverlies heeft dan wel een deficit dreigt te krijgen, daardoor alle bij statuten en reglementen aan de algemeene ledenvergadering der bank en aan het bestuur toegekende bevoegdheden overgaan op de Centrale Kas. Deze bevoegdheden keeren dan weer bij bestuur en algemeene vergadering terug, wanneer de directeur van B. B., dezelfde autoriteiten gehoord, bij besluit verklaart, dat het saldooverlies is ingehaald dan wel voor een deficit niet langer behoeft te worden gevreesd.

Uit het vorenstaande blijkt dus duidelijk, dat bij de centralisatie niet hetzelfde doel is nagestreefd als bij de concentratie van de particuliere banken in tal van Europeesche landen is geschied, t.w. de volledige onderwerping van de kleinere banken aan de groote, waardoor de zelfstandigheid van eerstgenoemde geheel is opgeheven. Integendeel is voor den normalen loop van zaken het zelfstandige dagelijkse beheer aan iedere afdeelingbank gewaarborgd en neemt de Centrale Kas eerst dan geheel de teugels in handen wanneer en zoolang een volkscredietbank een saldooverlies heeft dan wel een deficit dreigt te verkrijgen.

De reden voor deze bijzondere wijze van reorganisatie is gelegen in den bijzonderen aard van het volkscredietwezen in verband met de speciale structuur der inheemsche maatschappij, welke daarvan het crediet verkrijgt. De inlandsche bevolking bestaat nog altijd, behoudens hoogst enkele uitzonderingen, welke gerust verwaarloosd kunnen worden, uit kleine landbouwers, neringdoenden, enz., wier werkzaamheden een niet meer dan locale beteekenis hebben. Dit geldt voor hen allen, onverschillig in welke omstandigheden zij zijn. Neem bijv. de inheemschen, die zich met de bevolkingsrubbercultuur bezighouden. Er is geen sprake van, dat deze ook maar in de verste verte grootbedrijven inrichten, welke in modern technisch en commercieel opzicht behoorlijk ingesteld zijn op de markten. De rubberbereidingsfabrieken zijn in handen van Westerlingen of Vreemde Oosterlingen, doch de inheemschen bepalen zich simpel tot aftappen en verkoop van het nog in 't geheel niet gereinigde product aan opkooopers. En zoo is het met al hunne economische werkzaamheden: meer dan locale beteekenis hebben deze niet, ook al komen de daardoor afgeleverde producten ten deele (maar dan altijd door toedoen van niet-inheemschen) op de wereldmarkt.

Het spreekt vanzelf, dat de afdeeling- en lagere banken dan ook geheel op een district of dorp zijn ingeschoten, de eigenaardigheden van dit district en dorp goed kennen en zich daaraan behoorlijk aanpassen; hare werkzaamheden zijn dus ook van lokalen aard en nu ligt het voor de hand, dat de Centrale Kas niet geoutilleerd is om die locale credietverstrekkingen, gebaseerd op plaatselijke kennis, geheel te kunnen beheerschen. *Onder de gegeven omstandigheden zal dus een centralisatie van het Volkscredietwezen nimmer volledig kunnen geschieden: in beginsel zal de locale zelfstandigheid der afdeeling- en lagere banken moeten blijven bestaan, terwijl de Centrale Kas slechts invloed zal kunnen en*

behooren te hebben ten aanzien van de algemeene beginselen van goed bankbeheer, waaraan alle instellingen zich zullen moeten houden. Waar evenwel in principe moest worden vastgehouden aan de zelfstandigheid der afdeelingbanken, kon ter vermeerdering van den invloed der Centrale Kas voor normale omstandigheden geen andere weg worden gevolgd dan het scheppen ten behoeve van deze Kas van groote bevoegdheden inzake de benoeming en vervanging van de administrateurs, die immers de spil zijn van de afdeelingbanken.

Eerst wanneer de inheemsche bevolking er in zal slagen haar bedrijven te verheffen boven het niveau van kleinbedrijven, zal pas de tijd kunnen aanbreken voor een volledige concentratie, zooals Europeesche landen die reeds kennen. Voorloopig zal het daartoe echter niet kunnen komen.

's-Gravenhage.

Mr. D. J. HULSHOFF POL.

DE VRACHTENMARKT GEDURENDE HET EERSTE SEMESTER 1929.

De verbetering op de vrachtenmarkt gedurende de tweede helft van het afgelopen jaar, gevolg van een levendiger vraag naar ruimte van de voornaamste verscheppingscentra, waardoor de beschikbare tonnage over de diverse markten kon worden verdeeld en drukkend aanbod op één enkel punt vermeden, heeft helaas geen stand gehouden. Eens te meer is de gunstiger tendenz niet meer dan een „flash in the pan” gebleken en de afgelopen zes maanden waren, hoewel niet zóó uitgesproken ongunstig als het overeenkomstig tijdvak in 1928, nochtans allerminst bevredigend. Duidelijk blijkt de neergaande lijn uit het in het nummer van E.-S. B. van 17 Juli gepubliceerd overzicht der vergelijkende indexcijfers. Bedroeg het index-gemiddelde voor December jl. nog 113,17 pCt., sedert den aanvang van dit jaar is het indexcijfer geleidelijk teruggelopen, zóó dat het gemiddelde voor Juni slechts 92,1 pCt. bedraagt, weliswaar circa 1 pCt. hooger dan voor de maand Juni 1928, maar lager dan in één der vijf voorafgaande jaren! Van een behoorlijk verspreide vraag, onmisbare factor voor een gezonde ontwikkeling der vrachtenmarkt, die nu eenmaal den steun eener wisselwerking tusschen de voornaamste aflaadcentra niet kan ontberen, was geen sprake.

In tegenstelling met de verwachting, dat Noord-Amerika's Westkust na een onbevredigend St. Lawrence-seizoen op ruime schaal tonnage zou opnemen, waardoor tal van groote schepen voor verscheidene maanden aan de markt zouden worden onttrokken, waren de afdoeningen slechts gering in aantal, terwijl tijdelijke verkeersmoeilijkheden bovendien ernstige vertraging in de belading der schepen te Vancouver veroorzaakten. Van Noord-Amerika, Golf van Mexico, Cuba en Santo Domingo was de vraag al mede uiterst beperkt, terwijl Australië zich reeds spoedig geheel uit de markt terugtrok. Waar ook Burma en Voor-Indië slechts een zeer matige belangstelling voor ruimte naar Europa aan den dag legden, kan het geen verwondering wekken, dat de vrachten van het Oosten een scherp dalende richting insloegen. 22/6 per ton van West-Australië en 18/- per ton draagvermogen van Bombay zijn cijfers, die den reeders, wier schepen in de verwachting van bevredigend aanbod van retourlading naar het Oosten gedirigeerd waren, gevoelige verliezen laten. Dit geldt in het bijzonder voor Australië, waar de havenkosten ondanks veelvuldig protest van reedersverenigingen in Engeland en elders ieder jaar hooger worden en de laadprestatie omgekeerd evenredig is aan hetgeen door stuwadoors e.a. verlangd wordt voor de belading in de havens van het Gemeenebest. Tevergeefs hebben de vrachtaartrederijen gedurende de achterliggende maanden naar een verbetering der vrachten van één der bovengenoemde markten uitgezien. Tevergeefs vestigden zij hun hoop op de heropening der vaart op

de St. Lawrence. Ondanks de aanzienlijke tarwevoorraden oude oogst, is Montreal tot dusver volkomen in gebreke gebleven de verwachtingen eener bevredigende vraag tot redelijk loonende vrachten van de St. Lawrence naar Antwerpen-Hamburg te verwezenlijken. Afdoeningen kwamen en komen ook thans slechts sporadisch tot stand en de vracht, aanvankelijk 14 dollarcents per lb. voor e.o.w.-aflading bedragend, is geleidelijk gedaald tot 9 d.c., een cijfer, dat den reeders al mede ernstig verlies laat en bevrachters nochtans niet tot ontplooiing van grooter activiteit vermag te prikkelen.

Eén enkele gunstige uitzondering, de lichtende noot in een somber gekleurd tafereel, valt niettemin aan te wijzen. De Riverplate, de laatste jaren het toevluchtsoord voor den dakloozen trampreeder — de lezer vergeve mij deze ietwat gewaagde beeldspraak — is gedurende de afgelopen zes maanden wederom als redder in den nood opgetreden. Hoe het beeld der vrachtenmarkt geweest ware, indien ook de Laplata-rivier het voorbeeld der overige markten had gevolgd en de Zuid-Amerikaanse bevrachters zich hadden teruggetrokken? Wij vreezen, dat de depressie nog erger ware geweest dan het jaar tevoren en dat de cijfers der opgelegde tonnage alle bestaande records zouden hebben geslagen. Het totale aantal schepen gedurende de overzichtsperiode van Zuid-Amerika naar Europa bevracht, bedraagt 694 met een laadvermogen van 4.636.300 tons, tegen 668 schepen met 4.189.800 tons gedurende de eerste zes maanden van 1928. Van Wales naar Zuid-Amerika werden 379 schepen met een totaal laadvermogen van 2.224.100 tons tegen 364 schepen met 2.120.900 tons gedurende het overeenkomstig tijdvak 1928 bevracht. Ofschoon dus de tonnenmaat der van Wales naar Zuid-Amerika met kolen bevrachte schepen een vermeerdering van 103.000 tons aanwijst, bedraagt het excedent der retourladingen 446.500 tons, hetgeen wijst op een aanzienlijk aantal schepen, dat in ballast naar Zuid-Amerika is vertrokken om aldaar voor Europa te laden. Ondanks het ruime aanbod van tonnage en niettegenstaande het ontbreken van steun der overige markten, hebben de vrachten van Zuid-Amerika zich bij voortdurend kunnen handhaven op een peil, dat weliswaar niet lucratief kan worden genoemd, maar niettemin een redelijke marge laat. Een zeer ongunstige factor is intusschen de huidige staking in de meeste havens in de bovenrivier, waardoor de belading der schepen ernstig oponthoud ondervindt en bevrachters en reeders beiden geneigd zijn het bevrachtingstempo te vertragen, totdat een duidelijk inzicht in den toestand zal zijn verkregen. Tot dusver ondervonden de havens in de benedenrivier geen noemenswaardigen overlast; de te vreezen opeenhoopting van ruimte, de mogelijkheid, dat verschillende schepen hun cancelling date zullen missen, zijn intusschen „bull points” voor bevrachters.

Was — met uitzondering van Zuid-Amerika — het eerste halfjaar dus weinig gunstig voor de groote vrachtaart, de gang van zaken in de korte vaart was tot dusver over het geheel niet onbevredigend. De levendige vraag naar ruimte voor houtvervoer van de Witte Zee, zóó op trip- als time-basis, heeft de vrachten van de Oostzee sedert de opening der vaart scherp doen oploopen. Het minder ruime aanbod van schepen, die elders loonend emploi konden vinden, was oorzaak, dat ook de kolenvrachters van Wales in de korte vaart konden monteeren. Intusschen zijn er juist de laatste dagen enkele aanwijzingen voor een iets minder levendige vraag naar ruimte van de Witte Zee; afgewacht dient derhalve of de Oost- en Witte Zee-vrachters zich ook gedurende het verdere seizoen op het huidige bevredigende peil zullen kunnen handhaven.

Aan voorspellingen aangaande den vermoedelijken gang van zaken in het tweede halfjaar willen wij ons niet wagen. Veel zal afhangen van de vraag naar ruimte van Montreal. Breidt deze zich voor Augustus

tus/October-aflading uit, zoodat een behoorlijk aantal schepen in de St. Lawrence-vaart emplooi vindt dan zullen ook de overige markten en in het bijzonder Zuid-Amerika hiervan den gunstigen invloed ondergaan. De zooveel geringer opbrengst van den Zuid-Amerikaanschen maïsoogst, die met 5.886.000 tons (v.j. 7.765.000 tons) kleiner is dan in eenig oogstjaar sedert 1924-'25, doet een minder groote vraag gedurende de laatste maanden van dit jaar verwachten en het is mede met het oog hierop, dat een verruiming der vraag van de St. Lawrence-rivier gewenscht ware. Er zijn overigens nog wel enkele lichtpunten aan te wijzen, die intusschen eerst ten volle tot hun recht kunnen komen, indien de vraag naar ruimte — niet langer zooals thans tot één enkele markt beperkt — zich uitbreidt, zoodat een gezonde wisselwerking ontstaat en de vrachten, dank zij een betere verdeling der tonnage, allerwegen aantrekken. Ik moge allereerst wijzen op den in Britsch-Indië te verwachten kleineren oogst, waardoor mede tengevolge der voortdurend stijgende eigen tarwe-consumptie aanvoer van elders op nog grooter schaal dan verleden jaar noodig zal blijken. Hier is dus een embryonale hausse-factor voor de Oostersche markten aanwezig; blijft Australië echter in gebreke op eenigszins ruime schaal naar Europa te exporteeren en gaan de kolenbevrachtingen van Engeland naar Australië regelmatig door dan zal van eenige verbetering van het vrachtenpeil tengevolge van ruim aanbod van tonnage geen sprake zijn. Dichterbij toont de Donau meer bedrijvigheid dan sedert langen tijd het geval was; volgens de jongste oogstramingen zal weliswaar de beschikbare hoeveelheid tarwe slechts voldoende zijn voor eigen verbruik, doch mag gerekend worden met een export-surplus gerst en haver van circa 180.000 wagons, een hoeveelheid, die grooter is dan in eenig jaar na den oorlog.

Zoo wisselen licht en donker elkander af. Heeft het laatste gedurende de achterliggende zes maanden al overheerscht en zijn er op dit oogenblik nog geen aanwijzingen voor een spoedigen triump van het licht over de duisternis, waarin de vrachtenmarkt is gehuld, reden om te versagen is er niet. De hoop der vrachtafrederijen is thans gevestigd op de herfstcampagne; moge de gang van zaken gedurende het najaar even gunstig zijn als in 1928.

Rotterdam, Juli 1929.

C. V.

HET VIJFDE CONGRES VAN DE INTERNATIONALE KAMER VAN KOOPHANDEL.

Rectificatie. In het nummer van 24 Juli jl. kwam in het verslag van het vijfde congres van de Internationale Kamer van Koophandel op pagina 669, 2e kolom, de volgende passage voor: „Besloten werd een gelukwensch te richten aan het Internationaal Landbouwinstituut te Rome inzake de onderteekening van de Conventie van Rome van 16 April 1929 en van de wijze, waarop daarbij met de belangen van den internationalen handel rekening is gehouden. Laatstgenoemd voorstel was afkomstig van den heer Krelage en werd eerst na eenige discussie aanvaard. *Twijfel aan de onpartijdigheid van het Landbouwinstituut was de oorzaak van deze oppositie.*” Het hier cursief gedrukte gedeelte van deze passage dient als niet geschreven te worden beschouwd.

S. P.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

HET WEZEN VAN DEN LANDBOUW EN DE LANDBOUWPOLITIEK IN DE UNIE DER SOCIALISTISCHE SOWJET-REPUBLICKEN.

De heer G. Böse te Heidelberg schrijft ons:

Het Bolsjewisme voert als onderscheidingsteeken onder de sovjetster hamer en sikkel. Dit symbool betekent de samenwerking tusschen arbeiders en boeren, beiden als gelijkgerechtigden de belangrijkste steunpilaren van den bolsjewistischen staat. Steeds opnieuw wordt hierop in officieele toespraken en berichten van de Sowjets de nadruk gelegd. De harde

werkelijkheid en de onvermurwbaarheid van de politieke, sociale en economische ontwikkeling hebben evenwel tot een ander resultaat geleid. De strijd om het bestaan van den staat, zoowel naar binnen als naar buiten, maakte een versterking van het industriele proletariaat tegen elken prijs noodzakelijk; hieruit werd de klassebewuste voorhoede van het Bolsjewisme gerecruiteerd, terwijl de boeren op den duur eerder medeloopters dan dragers der beweging bleken te zijn. Het zwaartepunt van de staatsbemoeiingen kwam dientengevolge van zelf op de industriele arbeiders te rusten, hetgeen hand in hand ging met de energieke aanmoediging van het industrialisatieproces in de U.S.S.R., vaak ten nadeele van de belangen der boeren.

Ten aanzien van de buitenlandsche handelspolitiek valt hetzelfde op te merken, daar de noodzakelijkheid en van een grooteren uitvoer, vooral van graan, en van een stabiele valuta tot maatregelen dwong, die den boeren tijdelijk gevoelige schade toebrachten. Men denke slechts aan de requisitie-achtige wijze van inzamelen van de voor uitvoer benodigde hoeveelheden graan, die levendig doet herinneren aan de toestanden onder het Tsarisme.

Evenwel moet erkend worden, dat industrie en landbouw steeds onderling nauw verbonden zijn en dat een goede industriele politiek (bijv. de fabricatie van landbouwmachines, de maatregelen tot electricatie en het tot stand brengen van een goed functioneerend transportwezen) de voorwaarden schept, die voor de ontwikkeling van den landbouw van belang zijn, terwijl voorts de buitenlandsche handelspolitiek en de geldpolitiek voor het bestaan der boeren van groote beteekenis zijn.

Het is de regeering echter tot dusverre niet gelukt deze krachten met elkaar in evenwicht te brengen en de gehoorzaamheid van de boeren aan den staat bijzonder te vergrooten. Dit is voor de toekomst des te ernstiger, daar de landbouw ook heden nog de voornaamste hulpbron voor de ontwikkeling van het land is. Het is dan ook mogelijk, dat door het ontoreikende van de tot dusver genomen maatregelen en door de onzekerheid omtrent den bereikten toestand, de boeren, die ongetwijfeld ten opzichte van hun positie tot bezinning zijn gekomen, zich eens tegen den Sowjetstaat zullen keeren, door een geprononceerd verlangen naar particulier eigendom en het streven naar een landbouwleiding, die zoo min mogelijk door den staat wordt belemmerd.

* * *

De ontgonnen oppervlakte bedroeg in 1928 in totaal 116 miljoen H.A., waarvan 113 miljoen H.A. voor rekening van de afzonderlijke boerenbedrijven en slechts 3 miljoen H.A. voor rekening van de zogenoemde staats- en collectieve bedrijven komt. De met graan bebouwde oppervlakte, speciaal wat tarwe betreft, is nog niet zoo groot als vóór den oorlog en wel 7,5 pCt. kleiner dan in 1913, terwijl de voor industriele doeleinden beteelde oppervlakte ten opzichte van hetzelfde tijdvak met 33,9 pCt. is toegenomen.

De veestapel is in de laatste jaren sterk gestegen. In 1928 telde men bijv. 32 miljoen paarden (ten opzichte van 1913 84 pCt.) en 67 miljoen runderen (109,5 pCt. in vergelijking met 1913). De waarde van den hoofdinventaris van den landbouw (vee, landbouwmachines en gereedschappen, gebouwen) werd voor 1927/'28 op 27,5 milliard roebel tegenover 24,7 milliard roebel voor 1925/'26 geschat. Voor de bruto-productie van den landbouw wordt voor 1927/'28 een waarde van 16,5 milliard roebel opgegeven.

* * *

De veranderingen in de structuur der landbouwbedrijven en in de sociale indeeling der boeren ten opzichte van de jaren vóór den oorlog zijn geenszins zoo groot, als vaak wordt aangenomen. Gedurende de laatste tien jaren van het tsaristisch regime be-

droeg het aandeel der groote bedrijven, speciaal der landgoederen, in de bebouwde oppervlakte ongeveer 10 pCt. Onder de revolutie werden de landgoederen willekeurig verdeeld en eigenden de boeren zich eigenmachtig landerijen toe. De bolsjewistische regeering kon slechts geleidelijk weer orde in dezen chaos brengen, zonder overal indeeling en toewijzing volgens de principes van sociale gelijkheid te kunnen doorvoeren. In ieder geval kan van de jaren 1917/20 als van een periode van nivelleering van den boerenstand in Rusland worden gesproken.

Sedert de invoering van de nieuwe economische politiek (NEP) door Lenin, openbaarden zich ten plattelande, zooals de bolsjewistische econoom J. Larin doet uitkomen, weder aanzienlijke vermogens- en klasseverschillen. De grootere bedrijven namen in aantal toe, doordat vele kleinere door gebrek aan werkvee en landbouwgereedschappen (of omdat de boeren niet geschoold waren en het hun aan werklust ontbrak) eenvoudig niet in staat waren hun akkers te bebouwen en derhalve een deel daarvan aan beter gesitueerden verpachtten.

Het aantal boerenbedrijven steeg na de revolutie van 16 tot 25 miljoen. Deze verbroekeling is de eigenlijke oorzaak van den achteruitgang van den verbouw van graan en staat de invoering van moderne arbeidsmethoden in den weg. De Sowjets meenen een oplossing uit dit dilemma gevonden te hebben door vorming van collectieve- en staatsbedrijven. Het betreft hier wellicht de interessantste poging van de bolsjewistische landbouwpolitiek om het gestelde doel met de eischen van rationeele leiding in overeenstemming te brengen.

De collectieve bedrijven zijn vereenigingen van kleinere boerderijen, die zelfstandig niet reudeeren, op coöperatieven grondslag ten aanzien van alle taken van het bedrijf, waardoor zij in wezen boven het ook in andere landen bekende verschijnsel van inkoop-, productie-, verkoopcoöperaties enz. staan. Volgens de officieele statistieken was hun aantal op 1 October jl. 37.000. De beteekenis van dezen coöperatieve landbouw ligt in de stijging van de productie van marktgraan, dus in de verbetering van de verzorging der Russische volkshuishouding.

De staatsbedrijven zijn direct eigendom van den staat. Zij moeten tot de allerbeste bedrijven behooren en profiteeren van de modernste toepassingen op landbouwgebied. Hoezeer het den Sowjets in hoofdzaak om de bevordering van den graanverbouw te doen is, bewijst de instelling van een speciaal vorm voor deze staatsgoederen, de oprichting der z.g.n. graanfabrieken, die volgens een breed opgezet plan zullen worden voltooid. De taak der graanfabrieken is een extensieve graanverbouw op een oppervlakte van gemiddeld 20.000—50.000 H.A. De grootste dezer ondernemingen is „Gigant”, in den Noordelijken Kaukasus gelegen, met een oppervlakte van 137.000 H.A., waarmede zij, wat de grootte betreft, alle bestaande landerijen overtreft. Met de organisatie en de bedrijfsleiding van deze graanfabrieken werd in den herfst van 1928 de „Serno-trust” belast, welke tot dusver 44 Sowjet-bezittingen heeft geïnstalleerd met een oppervlakte van totaal 1.653.000 H.A. en, volgens berekening der proefstations, met een bruto-opbrengst van 130.000 ton.

Van officieele zijde wordt er weliswaar steeds opnieuw op gewezen, dat de groote bedrijven niet door opslokking en vernietiging van de kleinere mogen worden opgericht, doch slechts ten doel hebben deze te helpen en nieuw leven in te blazen door de nabijheid van het groote bedrijf. De tegenstand tegen de individueele bedrijven kan hierachter slecht verborgen worden, alhoewel deze officieel slechts door de groote boeren (Kulaki) wordt erkend; die menigmaal onomwonden als de reactionaire en kapitalistische elementen in het boerenbedrijf worden gequalificeerd. Ten einde den welstand van de arme en gemiddelde boeren te verhoogen is het volgende bepaald:

1. De organisatie van nieuwe agrarische staatsbedrijven en de verbetering der bestaande als ondersteuningscentra voor de individueele bedrijven.

2. De oprichting van nieuwe collectieve bedrijven.

3. De uitbreiding van een groot net van staats- en coöperatieve standplaatsen voor machines en tractors.

4. De bevordering van de productie-coöperaties.

5. Het sluiten van groote verdragen tot verbouw van landbouwproducten als verbindingsvorm voor de ontwikkeling van landbouw en industrie.

6. De verhooging van de opbrengst in de kleinere en heel kleine bedrijven (intensivering) met behulp van staatsorganen en coöperaties.

* * *

Het voor alle bedrijfstakken der Unie der socialistische Sowjet-Republieken opgestelde vijfjarig programma (1928/29—1932/33) toont in bijzonderheden, welke groote verwachtingen men van de ontwikkeling van de genationaliseerde landbouwbedrijven koestert. In den loop dezer vijf jaren speelt de voorziening met landbouwmaschinen een groote rol. Na het gereedkomen van twee ontworpen fabrieken ligt het in de bedoeling jaarlijks in het eigen land 80.000 tractors te fabricereen. Bovendien worden den eersten keer op groote schaal meststoffen verstrekt, teneinde de productie per H.A., die een der geringste van Europa is, te doen stijgen. Voor het genoemde tijdvak is een uitbreiding beraamd van de bebouwde oppervlakte met 21 pCt. (optimaal 22 pCt.), voor graan alleen met 15 pCt., voor handelsgewassen met 51 pCt. (optimaal 61 pCt.). De opbrengst per H.A. moet einde 1932/33 gemiddeld 17 pCt. (optimaal 25 pCt.) grooter zijn en die van de veeteeltproducten gemiddeld 37 pCt. (optimaal 60 pCt.). Voor de uitbreiding van het aantal graanfabrieken tot 160 met een areaal van 6.165.000 H.A. zijn 350 miljoen roebel op de begrooting uitgetrokken.

De opbrengst van de graanfabrieken voor de eerstkomende jaren is als volgt vastgesteld:

1929/30	540.000 ton.
1930/31	1.295.000 „
1931/32	1.720.000 „
1932/33	2.130.000 „

Men hoopt in dien tusschentijd 17 pCt. van de landbouwbevolking in collectieve landbouwbedrijven onder te brengen. Het aandeel der genationaliseerde boerenbedrijven in de brutoproductie van den landbouw bedraagt volgens het vijfjarig programma in 1932/33 12 pCt. (9,3 pCt. voor de collectieve bedrijven en 2,7 pCt. voor de staatsbedrijven), voor marktgraan bedraagt dit cijfer bijna 40 pCt. In het kader van deze maatregelen verwacht de Sowjet-regeering een verlaging van de tegenwoordige graanprijzen met 3 pCt. (optimaal 6 pCt.) en van de prijzen van handelsgewassen met 5 pCt. (1,1 pCt.), waarvoor de landbouw door een nog grotere daling van de prijzen van industrieproducten schadeloos zal worden gesteld.

Het volgende overzicht, dat het aandeel van de

		Individuele bedrijven	Genationali- seerde bedrijven totaal	Sowjetbezit	Collectieve bedrijven
Bebouwde oppervlakte totaal	1927/28—100	98	2,0	1,0	1,0
	1932/33—100	86,4	13,6	3,2	10,4
Met graan bebouwde oppervlakte	1927/28—100	98,3	1,7	0,8	0,9
	1932/33—100	87,5	12,5	3,0	9,5
Graanoogst (bruto) ..	1927/28—100	97,7	2,3	1,2	1,1
	1932/33—100	85,4	14,6	3,8	10,8
Landbouwproductie van marktgraan....	1927/28—100	92,8	7,2	3,6	3,6
	1932/33—100	61,8	38,2	10,4	27,8
Totale landbouwpro- ductie	1927/28—100	98,3	1,7	1,1	0,6
	1932/33—100	88,0	12,0	2,7	9,3
Totale productie van den landbouw	1927/28—100	95,5	4,5	3,6	0,9
	1932/33—100	79,9	20,1	7,0	13,1

individuele en genationaliseerde bedrijven in het landbouwbedrijf van de Unie der socialistische Sowjetrepublieken in de jaren 1927/28 en (volgens het vijfjarig programma) 1932/33 weergeeft, bewijst, in welke mate de staat, ondanks zijn pogingen tot nationalisatie bij het bereiken van het gestelde einddoel van den wil en de bekwaamheid der individueel werkende boeren afhankelijk is.

In den loop der volgende vijf jaren moet deze verhouding zich eenzijdig ten nadeele van de individueele en ten gunste der nationale bedrijven ontwikkelen, waarbij vooral de oprichting van collectieve bedrijven zal worden aangemoedigd. Tengevolge van de verarming van breede lagen der kleine boeren blijft onder het heerschende systeem niets anders over dan aaneensluiting op coöperatieven grondslag of het opgeven van het zelfstandig bedrijf en het in loondienst treden bij de bestaande grootbedrijven, dus afdaling tót het landbouwproletariaat. Of dit proces, dat de Sowjets trachten te verhaasten, werkelijk tot een grootere productiviteit zal leiden, is een tweede vraag.

De in 1926 door den Raad van Volkscommissarissen ingestelde commissie, speciaal belast met het onderzoek naar den belastingdruk op de verschillende lagen der bevolking heeft, wat den landbouw betreft, de volgende indeeling gemaakt.

1. Landarbeiders in loondienst (Batraki), in groote bedrijven te werk gesteld dus het eigenlijke landbouwproletariaat.

2. Kleine en middenstandboeren die ten hoogste tijdelijk loonarbeiders als dagloners in dienst nemen.

a. de z.g.n. dorpsarmen (Bednjaki), die niet voldoende werktuigen, vee en land bezitten, de door de zelfstandige boeren geëxploiteerde groep.

b. de boerenmiddenstand (Serednjaki), die noch anderen exploiteeren noch zelf geëxploiteerd worden.

3. Groote boeren (Kulaki), die loonarbeiders in dienst hebben.

Tengevolge van de ontwikkeling gedurende de laatste jaren zijn de groepen 1 en 3 in aantal sterk toegenomen. De staat ziet vanzelfsprekend met een zekere bezorgdheid naar de versterking van de partij der groote boeren met hun geprononceerde zelfbewustheid. Dit komt ook tot uiting in de kortgeleden voorgestelde belastinghervorming, in de verordening betreffende de algemeene landbouwbelasting en de belastingverlichting voor den boerenmiddenstand. De totale belastingen zullen met 45—55 miljoen roebel of ongeveer 12—15 pCt. worden verlaagd. *Met uitzondering van de bedrijven der Kulaki* wordt van een uitbreiding van de oppervlakte van een bedrijf gedurende de twee eerste jaren geen belasting geheven, terwijl de nieuw bebouwde akkers eveneens vrijgesteld zijn van het betalen van belasting. Voorts zijn, in verband met de juist op dit gebied heerschende onzekerheid van groot belang, de met deze hervorming in te voeren maatregelen tot verlichting der belasting op melkkoeien en tot belastingverlichting ter vermindering van verdere versnippering van bedrijven en de algemeene toezegging, dat voorloopig niet tot belastingverhooging zal worden overgegaan. De lagere boerenstand, (naar schatting 35 pCt. van alle boerenbedrijven) wordt vrijgesteld van de betaling van belasting.

Het valt niet te ontkennen, dat de bolsjewistische landbouwpolitiek uitmunt door grooten werklust en een sterken wil de zich voordoende moeilijkheden te overwinnen. Niettemin verkeert de landbouw in de Unie der socialistische Sowjetrepublieken in zeer moeilijke omstandigheden, waarin slechts door een stijging van de productie per H.A. verbetering kan intreden. Of zulks bij dit systeem van principieele uitschakeling der individueele bedrijven mogelijk is, moet juist bij den landbouw worden betwijfeld, daar hier ondernemingsgeest en particulier eigendom zoo nauw met elkander verbonden zijn.

AANTEKENINGEN.

Uit het verslag van de Javasche Bank 1928/1929.

Aan het verslag van den President van de Javasche Bank is het volgende ontleend:

Opmerkingen over de stabilisatie van het prijsniveau:

Mr. Trip begint zijn verslag met te wijzen op de veranderde economische structuur van het bedrijfsleven na den oorlog. Het streven van alle bedrijven is gericht op de uiterste efficiency door het betrachten van de grootste zuinigheid in de gestie van de verschillende ondernemingen alsmede door het samensmelten, centraliseren, rationaliseren en moderniseeren binnen het kader van de betrokken bedrijfstakken als geheel genomen. Het schijnt niet twijfelachtig, dat het beoogde doel niet uitsluitend met behulp van die procedure is te bereiken. Dit is aan verschillende omstandigheden toe te schrijven, o.a. aan de stijging van de geldloonen, aan sociale maatregelen en aan de gestegen eischen, welke de fiscus in verschillende vormen aan de bedrijven stelt. Juist deze eischen komen, naar de meening van Mr. Trip, het eerst voor vermindering in aanmerking, teneinde de grondslagen van de algemeene welvaart en ontwikkeling te herstellen.

De algemeene doorvoering van eene op zoo groot mogelijke efficiency gerichte politiek, gepaard aan eene beperking van de al te zware Overheidslasten, moge voor de naaste toekomst noodig zijn om het voortbestaan van de betrokken bedrijfsgroepen mogelijk te maken of om een verderen achteruitgang te voorkomen, hiermede is het einddoel niet omschreven. Dit kan slechts zijn eene aanmerkelijke uitbreiding van de werkgelegenheid, dus van de productie. Dit is logisch. Het werkelijke wereldbelang toch is gelegen in het verkrijgen, ten koste van de geringste opofferingen, van een zoo groot mogelijken omzet tegen prijzen, welke niet hooger zijn dan noodig is om aan de arbeidskrachten en kapitalen, in de bedrijven werkzaam, een behoorlijke belooning te verzekeren. Wordt door meer economische, op efficiency gerichte werkmethode, de mogelijkheid geschapen om op rendabele basis goederen tegen verlaagden prijs in grootere hoeveelheid onder het bereik van de consumenten te brengen, dan kan hierin, dunkt mij, slechts een weldaad gezien worden, die het bedrijfsleven aan de wereld bewijst. Met deze stelling, welker juistheid voor bestrijding niet wel vatbaar is, wordt, naar het mij voorkomt, niet voldoende rekening gehouden in de talrijke betoogen, die, als ik goed zie, de strekking hebben om het verzekeren onder alle omstandigheden van een stabiel prijsniveau te bepleiten. Daargelaten de vraag, of het bereiken van het aldus omschreven doel niet a priori uitgesloten moet worden geacht, verzuimen de zooeven bedoelde betoogen te onderscheiden tusschen de oorzaken, die tot veranderingen in het prijspeil aanleiding geven. Het ware, naar mijne meening, ten eenenmale onjuist en in strijd met het algemeen belang, eene prijsverlaging als zooeven omschreven te willen tegengaan of te beperken door een kunstmatig ingrijpen van de zijde der lichamen, met name de circulatiebanken, die met de regeling van de geldvoorziening belast zijn. Is deze gedachting juist, dan dient daaruit de slotsom getrokken te worden, dat ten opzichte van hetgeen pleegt aangeduid te worden als het handhaven van een stabiel prijsniveau, de probleemstelling, de nauwkeurige omschrijving van de doeleinden, welke in het wereldbelang moeten worden nagestreefd, nog geenszins werd verkreegen. Tevens moet dan m.i. worden aangenomen, dat de zooeven bedoelde doeleinden niet kunnen gelegen zijn in de ongewijzigde handhaving van de indexcijfers der groothandelsprijzen. In het verloop van deze cijfers komt niet tot uitdrukking, aan welke oorzaken de door dat verloop geconstateerde prijsveranderingen zijn toe te schrijven. Deze oorzaken kunnen gelegen zijn in omstandigheden, die zich los van de geldcreatie ten opzichte van de goederen hebben ontwikkeld, dan wel in die geldcreatie zelf, doch het verloop der indexcijfers geeft dit fundamenteele verschil niet weer. Niemand zal durven volhouden, dat het onverschillig is voor de beoordeeling van de te volgen politiek, of eene daling van het indexcijfer is toe te schrijven aan eene onvoldoende geldcreatie dan wel aan eene uitbreiding van de productie.

In het licht van het vorenstaande zal het geen verwondering wekken, dat, naar mijne meening, het hierbedoelde uiterst belangrijke, economische vraagstuk nog allerminst is uitgeput door de tot dusver daaraan gewijde publicaties, zoodat het van groote beteekenis is, dat het Comité Financier van den Volkenbond zijne voorbereidende oriënteeringswerkzaamheden voortzet en een nader onderzoek noodig acht vóórdat tot het trekken van bepaalde conclusies kan besloten worden.

Hierbij mag wel als vaststaand worden aangenomen, dat aan het loslaten van het goud als internationale basis van het ruilverkeer, niet wordt gedacht. De ontwikkeling sedert den oorlog heeft boven twijfel gesteld, dat deze basis voor nog onbepaalde tijd niet kan worden gemist en dat, viel zij thans weg, de monetaire chaos met alle daaraan verbonden funeste gevolgen niet zou te ontgaan zijn.

Dit vooropstellende zou ik willen onderscheiden tusschen enerzijds de situatie in een bepaald land op een gegeven oogenblik en anderzijds de positie in alle landen, wier geldwezen op het goud gebaseerd is, gezamenlijk. Is het evenwicht tusschen de koopkracht van het nationale ruilmiddel in een bepaald land en die van de nationale ruilmiddelen in de voornaamste, andere goudlanden verbroken, dan zal dit evenwicht slechts hersteld kunnen worden door eene wijziging in de koopkracht van het ruilmiddel in eerstbedoeld land, dus door prijsverandering. Deze wijzigingen van het prijsniveau zullen derhalve de circulatiebanken in de betrokken landen moeten bevorderen en uitlokken teneinde het verbroken evenwicht te herstellen, zoodat reeds aanstonds uit dezen hoofde van een absoluut stabiel prijspeil geen sprake zal kunnen zijn.

Anders staat het ten opzichte van den invloed, dien, over grotere tijdvakken genomen, een tekort of een overschot van de goudproductie op het algemeene prijsniveau zal kunnen oefenen. Hier heb ik derhalve op het oog die prijsveranderingen, welke ingrijpende gevolgen hebben ten aanzien van de maatschappelijke verhoudingen en haren oorsprong niet vinden bij de goederen doch op een terrein, dat buiten de goederenproductie gelegen is. Deze veranderingen zouden in het belang van eene geleidelijke ontwikkeling zooveel mogelijk zijn te voorkomen en hierop zou ik dan ook voorschands alle krachten willen concentreeren. Ook het aldus afgebakende terrein zal reeds zoovele en zoo groote moeilijkheden opleveren, dat de mogelijkheid om ze te overwinnen, geenszins bij voorbaat als zeker mag worden aangenomen. Het is hier niet de plaats om te treden in eene behandeling van die moeilijkheden, welke, zooals vanzelf spreekt, culmineeren in het onderkennen van den invloed, dien de ontwikkeling der goudproductie op het wereldprijsniveau oefent, en in het nemen van doeltreffende maatregelen om langs internationaal weg door samenwerking van de groote circulatiebanken en door wijziging voor zoover noodig van de regelingen, die de verplichte metaaldekking van de fiduciaire ruilmiddelen beheerschen, dien invloed te elimineeren of te verzachten. Mijn doel is beperkt tot het maken van eenige opmerkingen, tot welke de kennisgeving van hetgeen tot dusver over het hierbedoelde, uiterst belangrijke vraagstuk gepubliceerd werd, mij aanleiding gaf.

Economische ontwikkeling van Nederlandsch-Indië:

Mr. Trip geeft daarna uitvoerige cijfers over de handelsbeweging van Nederlandsch-Indië, die hem tot het trekken van de volgende conclusiën in staat stellen.

1. Het heeft alle krachten gevorderd een der allerbelangrijkste grondslagen van de welvaart en ontwikkeling van Nederlandsch-Indië, den uitvoer van de landsproducten, voor ernstige verzwakking te behoeden. De factor, welke dreigde deze verzwakking in het leven te roepen, de prijsdaling, lag buiten de eigen invloedssfeer, aangezien de marktpositie der zoeven bedoelde producten afhankelijk is van een groot aantal factoren, welke voor het meerendeel buiten den invloed en de macht van het Indische bedrijfsleven liggen.

2. Dat de uitvoerwaarde op omstreeks hetzelfde peil van 1924 kon gehouden worden, is te danken aan de intensivering en verbetering van de werkmethode, de wetenschappelijke voorlichting, de ontginning in het bijzonder van belangrijke oppervlakten in Sumatra, het ter hand nemen van nieuwe cultures, met name oliëpalmen en vezels, en de uitbreiding, welke de bevolking, gesteund door den landbouwvoorlichtingsdienst, aan hare werkzaamheid heeft gegeven.

3. Dit alles heeft samengewerkt om de totale, uitgevoerde hoeveelheden belangrijk te doen toenemen en tevens om den kostprijs per eenheid van verschillende der belangrijkste producten aanmerkelijk te doen dalen. Deze daling is verkregen niet door de arbeidsloozen en grondhuren te drukken, doch door maatregelen, welke in zichzelf en onder alle omstandigheden toejuiching verdienen en de interne positie van het bedrijfsleven versterken. Nederlandsch-Indië heeft dus op agrarisch gebied den weg gevolgd, die als de eenig juiste en natuurlijke moet aangemerkt worden, teneinde de producten van het Land op lagere prijsbasis onder het bereik der consumenten te kunnen brengen.

4. De prijsdaling heeft de winstcapaciteit van de ondernemingen voor verschillende, belangrijke producten ongun-

stig beïnvloed. Door vóórverkoop, welke op eene hoogere prijsbasis plaats vonden, is deze invloed nog niet ten volle tot uitdrukking gekomen. De zoeven bedoelde vermindering van den kostprijs was ten aanzien van die producten niet voldoende om de gevolgen van de prijsdaling te compenseren. Het kapitaal, dat in Nederlandsch-Indië geïnvesteerd is, zag dus zijne belooning inkrimpen.

5. De terugslag van deze inkrimping op de Overheidsmiddelen, voorzover deze van de ondernemingswinsten afhankelijk zijn, deed zich nog niet ten volle gevoelen. Zulks geldt met name ten opzichte van de sterke prijsdaling in 1928.

6. Het deel van de opbrengst der uitgevoerde ondernemingsproducten, hetwelk in het Land bleef, nam toe. Zulks was het rechtstreeksch gevolg van het meerdere werk, dat de grotere productie eischte, zoowel voor de eigenlijke verwerking als voor het vervoer, voor de uitbreiding van fabrieken en andere localiteiten en van de outillage. Hierbij komen de werkkrachten voor de ontginning in Sumatra, voor den bouw en de exploitatie der nieuwe suikerfabrieken van de Handelsvereniging Amsterdam en voor andere dergelijke doeleinden. Het lijdt dan ook geen twijfel, dat de bedragen, welke aan arbeidsloozen, grondhuren e.d. aan de bevolking betaald worden, sedert 1924 eene aanmerkelijke stijging vertoonden. Gegevens, die ook slechts eenigszins op volledigheid aanspraak kunnen maken zijn hieromtrent niet beschikbaar. Wel is bekend, dat de suikerindustrie in 1914 een gezamenlijk bedrag van f 118.520.000 aan loonen, leveranties en grondhuren aan de bevolking betaalde tegen een totaal van ongeveer f 125.180.000 in 1927, welk bedrag, naar met zekerheid mag aangenomen worden, voor 1928 niet onbelangrijk hoger zal geweest zijn. Het aantal contractarbeiders is ter Oostkust van Sumatra in de laatste vijf jaren toegenomen met 102.462, hetgeen eene vermeerdering van consumptieve koopkracht geeft van ongeveer f 7.700.000 per jaar.

7. Naast de zoeven bedoelde vermeerdering van koopkracht staat die, welke voortvloeit uit de toegenomen eigen werkzaamheid der Inlandsche bevolking. Deze werkzaamheid op agrarisch gebied, heeft, ondanks haar extensief karakter, in de hierbedoelde periode krachtig bijgedragen om de gevolgen van de prijsdaling der exportproducten op te vangen. De waarde van de uitgevoerde bevolkingsproducten steeg van 1924—1927 met f 78.000.000, die van den export der ondernemingsproducten daalde met f 68.000.000.

8. Neemt men voorts in aanmerking, dat met ingang van 1 Januari 1927 het hoofdgeld, hegeven ter vervanging van de heerendiensten in de Gouvernementslanden op Java en Madoera, werd afgeschaft, hetgeen een jaarlijksch bedrag van rond f 11 miljoen ter vrije beschikking van de bevolking liet, dan kan het geen verwondering wekken, dat het Inheemsche deel der samenleving, ook afgescheiden van de abnormale baten, welke in de Buitengewesten tijdens de hoogconjunctuur voor rubber genoten werden, zijne contante middelen belangrijk zag toenemen.

9. Hieraan is ongetwijfeld voor een groot deel de stijging toe te schrijven van den invoer van consumptieve goederen, die ik voor Java en Madoera op een bedrag van ongeveer f 83 miljoen becijfer.

10. Daarnaast staat de nog grotere toeneming van den import van productiemiddelen. Voorzover deze noodig zijn voor de winning en verdere behandeling van de grotere hoeveelheid producten, draagt die toeneming een permanent karakter. Zulks is echter niet het geval ten aanzien van den invoer van kapitaalgoederen, die tijdens de periode van uitbreiding en nieuwe kapitaalsbelegging een groot bedrag vertegenwoordigen, doch, naarmate die periode ten einde loopt, in beteekenis achteruitgaan.

11. Het tijdperk van 1924 t/m 1928 omvat eenige jaren van hoogconjunctuur door de sterk gestegen prijzen van de groote producten, in het bijzonder van rubber en tin. De laatste jaren echter brachten eene nog belangrijk sterkere daling van die prijzen en daarmee de noodzakelijkheid van een aanpassingsproces, dat tot dusver boven verwachting bevredigend verlopen is, doch nog niet geheel werd door-gemaakt.

Staatsfinanciën:

Van bijzondere beteekenis zijn in dit verslag de beschouwingen van den President van de Javasche Bank over den toestand van de openbare financiën in Nederlandsch-Indië.

Ten einde de toekomstige ontwikkeling zoo goed mogelijk te kunnen beoordeelen, dient de loop der uitgaven en die der middelen gedurende de jaren 1924 t/m 1928 nader overwogen te worden.

Zuivere gewone uitgaven. Ontvangsten gewone dienst.

1924	f 401.702.000	f 494.412.000
1925	„ 417.744.000	„ 524.722.000
1926	„ 441.693.000	„ 532.847.000
1927	„ 470.545.000	„ 512.388.000
1928	„ 503.950.000 ¹⁾	„ 544.022.000

Intusschen behoeven voor een zuiver been de vorenstaande cijfers eenige correcties en wel in dien zin, dat de baten uit bijzondere, thans weggevalven, bronnen, t.w. de afgeschafte productenbelastingen en de oorlogswinstbelastingen, zoowel in Indië als in Nederland, uitgeschakeld worden, waartegenover de extra-schuldelding in 1928 ten bedrage van f 13.000.000 in mindering van de uitgaven dient gebracht te worden.

De cijfers zijn dan de volgende:

	Zuivere gewone uitgaven.	Ontvangsten gewone dienst.	Batige saldi.
1924	f 401.702.000	f 473.394.000	f 71.692.000
1925	„ 417.744.000	„ 499.424.000	„ 81.680.000
1926	„ 441.693.000	„ 532.754.000	„ 91.061.000
1927	„ 470.545.000	„ 511.750.000	„ 41.205.000
1928	„ 490.950.000	„ 521.813.000	„ 30.865.000

De batige saldi zijn in het algemeen en bijna uitsluitend te danken aan hetgeen de belastingen en de baten uit tin boven de raming oprachten.

De bovenstaande cijfers wijzen op eene voortgezette nadering van het peil der uitgaven tot dat der ontvangsten. De eerste stegen met f 89.248.000, de tweede daarentegen slechts met f 48.419.000. Vooral de laatste twee jaren, 1927 en 1928, zijn in dit opzicht opmerkelijk. Terwijl de uitgaven in deze twee jaren toenamen met f 49.257.000 of met 11,15 pCt., daalden de ontvangsten in hetzelfde tijdvak met f 10.941.000 of met 2,05 pCt.

Het tweede feit, dat uit de opgenomen cijfers naar voren treedt, is het wegvallen van de reserve, die in de tinbaten gelegen was. De daling van den marktprijs van dit artikel, gepleerd aan de opvoering van den prijs, welke aan de raming ten grondslag gelegd werd, kon bij verre na niet worden goedge maakt door de uitbreiding, welke aan de productie werd gegeven. Van het met opzet van laag ramen van de baten uit de z.g. producten der „verzamelijverheid“, zoals in de jaren 1912 t/m 1916 en ook in de jaren 1924 t/m 1927 plaats vond, is derhalve geen sprake meer.

Hetzelfde geldt ten aanzien van de overige gewone middelen. Dat de belastingen in 1928 een bedrag van f 28.204.000 boven de raming oprachten, is in hoofdzaak te danken aan de onverwacht hoge baten uit de invoerrechten en aan den invloed, dien de toeneming van de koopkracht der bevolking ook op andere middelen heeft geoefend. Over dit surplus van f 28.200.000 is door opvoering van de raming voor 1929 reeds tot een bedrag van f 15.200.000 beschikt, zoodat, wanneer het hoge peil, hetwelk de ontvangsten uit de belastingen in 1928 vertoonden, gehandhaafd zou blijven, de marge boven de raming in het loopende jaar tot f 13.000.000 zal worden teruggebracht en in 1930, in verband met het automatisch accres der uitgaven, naar te verwachten is, geheel zal worden verbruikt.

Ook wat de zuivere gewone landsuitgaven betreft, valt eene kentering in de laatste jaren te constateeren. In de jaren 1922 tot en met 1925 bleven de werkelijke uitgaven als hierbedoeld beneden de aanvankelijke ramingen. Deze „meevallers“ bedroegen in:

1922	f 14.406.000
1923	„ 25.087.000
1924	„ 24.020.000
1925	„ 11.744.000

In de drie volgende jaren deed zich het tegenovergestelde voor en beliepen de „tegenvallers“ in:

1926	f 5.446.000
1927	„ 19.530.000
1928 (voor zover thans bekend)	„ 4.682.000

Met het vorenstaande kan, dunkt mij, volstaan worden om te concluderen, dat noch aan de zijde der uitgaven noch aan die der inkomsten van het opzettelijk creëren van veiligheidsmarges meer sprake is. Slechts wanneer het totaal der middelen, in vergelijking met 1928, niet slechts geen teruggang maar zelfs een accres mocht vertoonen, zal het mogelijk zijn om den gewonen dienst, op zijn huidige basis, zonder tekorten te doen sluiten. Dat een zoodanig verloop der middelen, naar mijne overtuiging, op zijn minst genomen, onzeker moet geacht worden, zal ik, na de hierboven

¹⁾ Bij de berekening van dit bedrag is toegevoegd f 10 miljoen wegens uitgaven, die alsnog ten laste van 1928 zullen te brengen zijn.

weergegeven, opmerkingen over de economische vooruitzichten voor de naaste toekomst, wel niet nader behoeven te motiveeren. Blijkt die opmerkingen in de werkelijkheid hare bevestiging te vinden, moet dus inderdaad het Nederlandsch-Indisch bedrijfsleven eenige jaren doormaken van verdere aanpassing aan het dalende prijsniveau en van bezwaren, die de afzet zijner producten op de wereldmarkt ondervindt als gevolg van de overproductie en van de belemmeringen, door andere landen kunstmatig in het leven geroepen, dan moet gevreesd worden, dat de Landshuishouding, in haar budget, zoals dit thans is samengesteld, geen mogelijkheid vindt om den daaruit voortvloeienden druk te weerstaan.

Bij de bovengeschetste budgettaire ontwikkeling heeft de Regeering geen voortgang gemaakt met de saneering van den buitengewonen dienst.

Aan den anderen kant zijn in de laatste jaren eenige besluiten genomen, welke medebrengen, dat de buitengewone dienst welken, ten bate van den gewonen, reeds zwaarder belast was dan met gezonde beginselen van financieel beleid viel overeen te brengen, nog verder bezwaard werd met uitgaven, die vóórdien onder de gewone uitgaven gerangschikt werden. Met ingang van 1927 werden de bedragen voor terugkoop van particuliere landerijen, welke in vorige jaren voor 1/3e op den gewonen dienst werden geboekt, ten volle gebracht ten laste van den buitengewonen dienst. Deze dienst werd verder in 1929 voor het eerst belast met eene categorie van uitgaven, die, volgens de vóór dat jaar geldende beginselen, op den gewonen dienst thuis behooren. Ik heb hierbij op het oog de uitgaven voor de z.g. pionierswegen, die zonder meer ten laste van den leeningsdienst geboekt worden en dientengevolge over niet minder dan veertig jaren zullen worden verdeeld.

Financieele perspectieven:

In het voorafgaande is uitsluitend rekening gehouden met de cijfers van de jaren tot en met 1928. Wat intusschen uit de ontwerp-begroting voor 1930 reeds bekend werd, stemt weinig optimistisch. Blijkt het bericht juist, dat de raming van de tinbaten is gesteld op f 150 per picol, dan valt reeds hieruit te concluderen, hoe moeilijk de budgettaire positie, als consequentie van de politiek der laatste jaren, is geworden. De huidige marktprijs van tin kan reeds geruimen tijd in geen geval eene hogere raming dan van f 140 per picol rechtvaardigen. Ook deze lagere raming zou intusschen geenszins voldoen aan de eischen, welke, nog afgescheiden van eene doelbewuste en naar mijne meening noodzakelijke reserveeringspolitiek, gesteld moeten worden aan de raming van de baten uit een artikel, ten aanzien waarvan overproductie geconstateerd moet worden en eene verdere prijsdaling, zoo niet onvermijdelijk, toch hoogst waarschijnlijk schijnt.

Volgt de Regeering dezen weg, dan zal niet slechts van het opzettelijk creëren van de noodige veiligheidsmarges en van het saneeren van den buitengewonen dienst geen sprake meer zijn, maar zal het budget bovendien een speculatief karakter verkrijgen, zoodat, zelfs op de basis van de huidige verdeling tusschen gewone en buitengewone uitgaven, een sluitende gewone dienst niet langer bestaat.

Betekenis en wenschelijkheid van de Gold-Exchange Standard:

Naar het mij voorkomt heeft het afgelopen jaar het inzicht doen veld winnen, dat het geen aanbeveling verdient, buitenlandsche wissels en saldi toe te laten tot de minimumdekking van de direct opeisbare verplichtingen der circulatiebanken. De aandrang om met deze faciliteit — zij het geleidelijk — te breken, heeft, dunkt mij, veld gewonnen. Het zal, na hetgeen ik ten vorige jare over dit punt deed opmerken¹⁾, geen verwondering wekken, dat m.i. aan dien aandrang gevolg behoort gegeven te worden. Geschiedt zulks en geldt tevens de verplichting der centrale banken in landen waar de Gold-Exchange standaard is aanvaard, om goud af te geven wanneer de wisselkoersen op het buitenland daartoe aanleiding geven, dan schijnt mij elke rechtmatige grief tegen het vasthouden aan dien standaard voor landen, wier positie geen vrije goudmarkt vereischt, te zijn weggevalven. Met name kan er dan geen reden bestaan om de circulatiebanken dier landen wettelijk te beleggen. In hare gestie ten opzichte van de bedragen, welke zij tijdelijk in buitenlandsche wissels of saldi wenschen te beleggen. De verplichte goudafgifte zou de internationale verkeer daaraan behoefte blijkt te hebben, zoodra dus de wisselkoersen op het buitenland zoodanig zijn gestegen, dat het voldoende aan internationale verplichtingen tegen die koersen dunder uitkomt dan het koopen en zenden van goud, vormt

¹⁾ Zie E.-S. B. van 1 Aug. 1928.

hier het onontbeerlijke, maar tevens het alleen noodige correctief. Wordt aan dit correctief vastgehouden, dan behoeft geen vrees gekoesterd te worden, dat de van verschillende zijden verwachte goudschaarschte geaccentueerd zal worden doordien in landen met den Gold-Exchange standaard kunstmatig goud zal worden vastgehouden en aan het internationale verkeer zal onttrokken worden. Integendeel meen ik, dat de circulatiebanken dier landen, worden zij in den aankoop van buitenlandsche valuta niet beperkt, zullen kunnen medewerken om het onnoodig opzamelen van goud in hare kassen te voorkomen door in omstandigheden, welke zonder haar ingrijpen tot goudtoevoering zouden leiden, hare aankopen van buitenlandsche valuta op te voeren en zodoende de wisselkoersen te houden boven het punt, waar op goudinvoer voordeel zou afwerpen.

Ik meen dus, dat op het hierbesproken punt geen verder gaande voorzieningen in aanmerking kunnen komen dan deze, dat, voor zoover noodig geleidelijk, gebroken worde met de af te keuren faciliteit, welke toestaat goudvorderingen op het buitenland als deel van de minimum-dekking van de direct opeisbare verplichtingen aan te merken.

De eerste betalingsbalans van Ned.-Indië.

Als mededeeling No. 68 van het Centraal Kantoor voor de Statistiek te Weltevreden is de betalingsbalans van Nederlandsch-Indië in 1926 en 1927 verschenen.

In de inleiding wordt vermeld, dat bij de samenstelling van deze betalingsbalans het schema gevolgd is, dat hiervoor door den Volkenbond werd opgesteld. Evenwel bleek het wenschelijk, in verband met de bijzondere geaardheid van Nederlandsch-Indië, van dit schema op enkele punten af te wijken.

Hoewel deze eerste publicatie vanzelfsprekend nog als zeer onvolledig kan worden beschouwd, wint zij niettemin aan beteekenis, doordat het Centraal Kantoor van den beginne af overleg heeft gepleegd met andere lichamen, zooals bijv. met de Generale Thesaurie en de Javasche Bank, terwijl bovendien andere autoriteiten welwillend inlichtingen verschaften.

Tengevolge van het buitengewoon ingewikkeld betalingsverkeer is het niet mogelijk een betalingsbalans absoluut nauwkeurig samen te stellen. Zelfs een betalingsbalans als van de Vereenigde Staten, een land, dat over uitnemend geoutilleerde statistische diensten beschikt, wordt steeds met veel voorbehoud uitgegeven.

Uit den aard der zaak moest daarom ook voor Nederlandsch-Indië worden volstaan met een betalingsbalans, die niet weinig posten bevat, welke hoogstens bij benadering juist zijn en zelfs enkele, die alleen daarom met een bepaald cijfer zijn opgenomen, omdat zij — hoewel onbekend wat den omvang aangaat — uit den aard niet mogen worden gemist. Met het oog hierop waarschuwt het verslag tegen het zonder meer

trekken van conclusies uit de gepubliceerde cijfers omtrent de economische positie en ontwikkeling van Nederlandsch-Indië.

De eerste betalingsbalans over de jaren 1926 en 1927 vindt men hieronder afgedrukt.

Om een greep uit de vele moeilijkheden te doen, die men bij het opstellen van deze betalingsbalans onderzonden heeft, geven wij hieronder enkele toelichtingen bij de posten van de betalingsbalans van 1926 weer.

Ontvangsten.

Speciën.

De export van speciën per postpakket is niet bekend. Evenmin is bekend de export van bankbiljetten; er bestaat echter reden om aan te nemen, dat geëxporteerde bankbiljetten zeer spoedig naar Indië terug vloeien.

Nieuwe kapitaalbeleggingen.

Taxatie aan de hand van emissiestatistieken geeft vele moeilijkheden.

Behalve, dat de inschrijvingen op vele emissies zoowel in als buiten Nederlandsch-Indië openstaan is het voor den buitenstaander in vele gevallen onmogelijk om te beoordeelen of uit de emissie werkelijk een claim voor Indië voortvloeit.

Vele emissies van aandelen in cultuurondernemingen worden uitgegeven om reeds bestaande ondernemingen van maatschappijen, waarvan de hoofdzetel buiten Nederlandsch-Indië gevestigd is, of van buiten Nederlandsch-Indië gevestigde personen, aan te kopen. De vraag is nu wat doet de verkoper met de, direct of indirect, uit de emissie verkregen opbrengst. Wordt deze opbrengst naar Indië geremiteerd en aldaar belegd, of voor aflossing van in Ned.-Indië loopende schulden gebruikt, dan behoort de emissie inderdaad onder het hoofd „Nieuwe kapitaalbeleggingen” op de betalingsbalans voor te komen. Wordt de opbrengst echter door den buiten Ned.-Indië wonenden verkoper in het buitenland gelaten, dan heeft de emissie niets met de betalingsbalans te maken. De financieele zijde van de transactie gaat dan buiten Nederlandsch-Indië om.

Meer dan een zeer ruwe taxatie is het bedrag van f 45.000.000 in de betalingsbalans, onder het hoofd „Nieuwe kapitaalbeleggingen” opgenomen, niet.

Crediet op korten termijn en vlottende saldi.

Neemt de credietverleening op korten termijn door het buitenland aan Nederlandsch-Indië toe, dan heeft de toewijding hetzelfde effect voor de betalingsbalans als nieuwe kapitaalbeleggingen van langeren duur. Een post credietverleening door het buitenland op korten termijn moet dus onder de ontvangsten (uitvoer) op de balans voorkomen.

Toewijding van de credietverleening van Nederlandsch-Indië aan het buitenland heeft hetzelfde karakter als de op de betalingsbalans voorkomende post aankoop van effecten en moet dus in de balans verwerkt worden onder uitgaven (invoer). Beiden zijn overmakingen naar het buitenland met als oorzaak geldbelegging.

Het omgekeerde is het geval, wanneer de credietverleening

Betalingsbalans van Nederlandsch-Indië in miljoenen guldens.

Uitgaven (invoer).	1926		1927		Uitvoer van goederen	1926		1927	
	1926	1927	1926	1927		1926	1927	1926	1927
Invoer van goederen	895	904	Uitvoer van goederen	1.588	1.635				
Invoer van goud	29	23	Uitvoer van goud	8	7				
Schulddeging	36	40	Uitvoer van zilveren speciën	2	1				
Aankoop van effecten en beleggingen in het buitenland	49	49	Nieuwe kapitaalbeleggingen	45	32				
Interest	90	88	Staatsontvangsten in Nederland	8	8				
Dividenden van cultuurmaatschappijen en winsten van particuliere cultuurondernemingen	187	162	Toeristen	4	4				
Dividenden andere naamlooze vennootschappen	132	134	Crediet op korten termijn en vlottende saldi	71	—				
Handelwinsten van particulieren (niet inzetenen)	25	25							
Tantièmes	40	37							
Kosten in het buitenland	20	20							
Mekagangers	3	47							
Verlofgangers, delegaties, pensioenen (met uitzondering van die ten laste van de staatsbegroting en buitenlandsche fondsen)	50	50							
Scheepvaart	20	20							
Staatsuitgaven in Nederland	59	66							
Crediet op korten termijn en vlottende saldi	—	18							
Onopgehelderd verschil	91	4							
	1.726	1.687		1.726	1.687				

ning door het buitenland aan Nederlandsch-Indië afneemt, dan behoort deze afname onder de uitgaven (invoer) op de balans voor te komen.

Neemt de credietverleening van Nederlandsch-Indië aan het buitenland af, dan komt dit onder de ontvangsten (uitvoer) op de balans.

Zijn de posten credietverleeningen op korten termijn op de balans van de meeste landen in hoofdzaak bankcredieten, in Indië is dit eenigszins anders, hier doen ook cultuurmaatschappijen op omvangrijke schaal aan de credietverleening aan het buitenland mede. Vele in Indië werkende cultuurmaatschappijen houden omvangrijke vlottende saldi aan bij hun hoofdkantoor buiten Ned.-Indië, die aldaar liquide worden uitgezet. De redenen van het aanhouden van deze groote bedragen buiten Nederlandsch-Indië zijn velerlei; de geheele of een deel van de opbrengst van een nieuwe emissie of de opbrengst van verkochte producten is in Indië voor het bedrijf nog niet noodig en kan in het buitenland beter liquide belegd worden, de winst wordt in het buitenland tijdelijk uitgezet in anticipatie van aldaar uit te keeren dividenden enz.

Het bedrag van f 71.000.000 kan echter niet op eenige volmaaktheid bogen, integendeel, het werd uit zeer incomplete gegevens samengesteld; niet alle banken verstreken opgaven, en de toe- of afnemings van de vlottende saldi van een zeer onvolledig aantal cultuurondernemingen werd getaxeerd.

Uitgaven.

Schulddelging.

Het getaxeerde bedrag van f 36 miljoen is als volgt samengesteld:

aflossingen op staatsschulden en leeningen te Amsterdam genoteerd	f 33.000.000
aflossingen op deze fondsen in Nederlandsch-Indië	„ 4.000.000
	f 29.000.000
aflossingen op andere leeningen	„ 7.000.000
	f 36.000.000

Aankoop effecten en beleggingen in het buitenland.

Deze post heeft voor Ned.-Indië een zeer speciaal karakter. In tegenstelling met gelijkloeiende posten op de balansen van andere landen bestaat het overgrootste deel van dezen post voor Ned.-Indië niet uit aankoop van aandelen en obligaties van buiten Nederlandsch-Indië werkende maatschappijen en publiekrechtelijke lichamen, maar juist uit aankoop in het buitenland van Indische aandelen en obligaties.

De in Indië werkende Europeanen hebben uit den aard der zaak eenige voorliefde voor Indische waarden en beleggen daarin bij voorkeur hun spaarpenningen. Wordt eenzijdig het Indische fondsenbezit in handen van niet-ingezetenen van Nederlandsch-Indië kleiner door terugkoop, anderzijds neemt dat fondsen-bezit steeds toe, doordat velen na het bereiken van een zekeren leeftijd hun reuvenen in Europa gaan verteren. De aankoop van Indische effecten in het buitenland of van andere beleggingen in het buitenland behooren op de betalingsbalans thuis onder de uitgaven (invoer). Het vertrek op zichzelf van vermogende ingezetenen uit Ned.-Indië, hoe belangrijk dit verschijnsel voor Indië ook moge zijn, heeft geen onmiddellijken invloed op de betalingsbalans. Slechts de reuvenen van de gerepatrieerden uit hun Indische fondsen-bezit of anderszins komen op de betalingsbalans voor.

Teneinde een al te wilde taxatie van deeneel post te voorkomen, is zij gebaseerd op een rationeele percentage van de belastbare inkomens van de Europeanen.

Dividenden en particuliere winsten van Cultuurondernemingen.

Voor het bepalen van het bedrag, dat door cultuurmaatschappijen aan dividend is uitbetaald in 1926, dus over het boekjaar 1925, werd het dividendebedrag van een zeer groot aantal suiker-, rubber-, tabak-, thee- en koffie-maatschappijen opgeteld. Daarnaast werd ook de productie in 1925 van dezelfde maatschappijen begroot.

Negen en zeventig miljoen gulden dividend werd uitbetaald door ondernemingen, die gezamenlijk produceerden ¹⁾.

pl.m. 50 pCt. suikerproductie van Ned.-Indië,	
„ 24 „ ondernemingsrubberproductie Ned.-Indië,	
„ 21 „ theeproductie Ned.-Indië,	
„ 27 „ „ koffieproductie Ned.-Indië,	
„ 92 „ „ Deli-tabakproductie Ned.-Indië,	
„ 25 „ „ Java-tabakproductie Ned.-Indië.	

Aan de hand van deze cijfers kan het totaal van de in

¹⁾ Inclusief opkoop voor zoover bekend.

het buitenland betaalde dividenden van cultuurmaatschappijen en winsten van cultuurondernemingen in particulier bezit getaxeerd worden, rekening houdende met het feit, dat een klein deel van de dividenden en van de winsten van de ondernemingen in particulier bezit in Indië wordt ontvangen en verteerd. Onderstaand staatje geeft een niet van allen grond ontbloote taxatie op grond van bovengenoemde gegevens van de buiten Nederlandsch-Indië betaalde dividenden, in totaal gevende een bedrag van f 187.000.000.

Ter vergelijking werd de taxatie door den Ondernemersraad ¹⁾ van de belastbare winst van alle belastingplichtige cultuurvennootschappen ernaast geplaatst.

	Taxatie van in het buitenland betaalde dividenden en winsten van particulieren.	Taxatie totaal belastbare winst van naamlooze vennootschappen volgens advies ondernemersraad.
Suiker	f 53 miljoen	f 94 miljoen
Thee en koffie	„ 22 „	„ 45,3 „
Rubber	„ 80 „	„ 150 „
Deli-tabak	„ 22 „	„ 27 „
Java-tabak en diversen	„ 10 „	„ 19,9 „
Totaal	f 187 miljoen	f 336,2 miljoen

Aannemende, dat de totale winst van 336,2 miljoen gulden voor 300 miljoen gemaakt werd door vennootschappen, waarvan de aandelen buiten Nederlandsch-Indië gehouden worden met verwaarloozing van de winsten van ondernemingen in particulier bezit, dan is de dividendtaxatie pl.m. 62 pCt. van deze winsttaxatie.

Dit, labt rationeel, temeer maatschappijen op de suiker-, tabak- en rubbercultuurmaatschappijen van het oogenblik van dividenddeclaratie wisten, dat het resultaat in het jaar 1926 aanmerkelijk bij het vorige ten achter zou blijven, hetzij door lagere productie, hetzij door een lagere prijs.

Verlofgangers, delegaties van ingezetenen aan personen in het buitenland verblijvende, pensioenen met uitzondering van die ten laste van den Staat en buitenlandsche fondsen.

Ook de taxatie van dezen post ad f 50.000.000 is min of meer een slag in de lucht.

Het is in Nederlandsch-Indië gebruikelijk Europeesche employés om de pl.m. 6 jaar een Europeesch verlof toe te kennen met behoud van salaris. De uitgaven van de verlofgangers zijn meestal aanmerkelijk hooger dan hun salaris.

Vele ingezetenen van Nederlandsch-Indië hebben studeerende kinderen soms ook een echtgenoot of andere familie in het buitenland, waarvoor maandelijks geld wordt overgemaakt.

Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederlandsch-Indië.

De maandstatistiek 1929 No. 3 van het Centraal Kantoor voor de Statistiek te Weltevreden bevat o.m. het volgende:

Invoer. De serie van de invoerartikelen omvat 72 artikelen, welke in vijf groepen zijn verdeeld.

Bij de groep Textiele goederen deed zich gedurende Januari, Februari en Maart slechts één prijsverandering voor. De prijs van ruwe supers slechts van f 5.83 tot f 6.33, waardoor het groepsindexcijfer van 171 op 172 kwam.

Het indexcijfer van de groep Levensmiddelen daalde van 150 in Januari tot 149 in Maart. De prijs van Rijzen van buitenlandsche rijst waren lager. De prijs van Pangoon rijst bedroeg in Maart f 13.75 tegen f 14.37 in Januari. Deze daling is waarschijnlijk een gevolg van het aan de markt komen van den nieuwen oogst.

De prijs van Australische ham daalde van f 3.50 in Januari tot f 3.30 per KG. in Maart.

Door de verhooging van den prijs van rood bladkoper van f 121.43 per 100 KG. in Januari tot f 137.62 in Maart kwam het indexcijfer van de groep Metalen op 144 tegen 143 in Januari.

Het groepsindexcijfer van de Chemicaliën en Verfstoffen bleef in Januari, Februari en Maart ongewijzigd ad 143.

De prijzen van de groep Diversen bleven eveneens vrijwel ongewijzigd. Het indexcijfer bleef constant ad 166.

Ook het algemeen indexcijfer van den geheelen invoer bleef in de bovengenoemde maanden onveranderd op 156.

Uitvoer. De serie uitvoerartikelen omvat 19 produc-

¹⁾ Zie Adres van den Ondernemersraad van Nederlandsch-Indië betreffende de Vennootschapsbelasting.

ten. De prijs van kapok steeg van f 88,24 in Januari tot f 90,67 in Februari en tot f 98,76 in Maart.

De prijzen van koelhuiden zijn van f 230,62 in Januari gedaald tot f 206,44 in Februari en tot f 198,31 in Maart.

De peperprijs bleef op een hoog niveau zij het ook iets lager dan in Februari, nl. f 252,62 in Maart tegen f 260,62 in Februari.

De rubberprijs liep in Maart een fractie terug nl. van f 0,63½ per ½ KG. in Februari tot f 0,63 in Maart.

De aanzienlijke prijsstijging van suiker, oogst 1928, werd veroorzaakt door de vraag voor binnenlandsche consumptie, en waarschijnlijk ook door speculatieve transacties. Waar het hier slechts zeer kleine partijtjes gold is de hoogere prijs van weinig belang.

Het algemeen indexcijfer van alle uitvoerartikelen bedroeg in Maart 130 tegen 127 in Februari en 126 in Januari.

Het algemeen indexcijfer van den geheelen groothandel, in- en uitvoerartikelen tezamen bedroeg 151 tegen 150 in Januari en Februari.

Indexcijfers van 72 invoer- en 20 uitvoerartikelen in den groothandel te Batavia, Soerabaja en Semarang.

	Invoerartikelen.					Totaal	Uitvoerartikelen	Totaal groothandel
	Textiel-goederen ¹⁾	Levensmiddelen ²⁾	Metalen ³⁾	Chemicaliën ⁴⁾	Diversen ⁵⁾			
1913.	100	100	100	100	100	100	100	100
1923.	207	163	174	170	169	180	150	173
1924.	213	164	167	160	168	178	155	173
1925.	208	161	160	150	165	172	146	166
1926.	185	157	151	153	169	165	137	159
1927.	174	148	149	149	173	160	130	154
1928.	172	149	141	144	162	155	127	149
Maart 1928.	172	147	140	145	157	154	132	149
April ..	173	149	140	144	157	155	133	150
Mei ..	174	146	140	144	164	156	132	151
Juni ..	174	146	140	144	163	155	129	150
Juli ..	173	147	140	143	165	156	126	150
Augustus ..	172	148	140	143	160	155	121	148
September ..	172	149	141	142	164	155	123	149
October ..	173	150	142	142	164	156	124	149
November ..	171	151	143	143	167	156	124	149
December ..	171	149	143	143	167	156	124	149
Januari 1929.	171	150	143	143	166	156	126	150
Februari ..	172	151	140	143	166	156	127	150
Maart ..	172	149	144	143	166	156	130	151

1) 20 art. 2) 12 art. 3) 12 art. 4) 15 art. 5) 13 art.

Kleinhandelsprijzen. De serie indexcijfers van artikelen van in- en uitheemschen oorsprong is zoo samenge- steld, dat de inheemsche en de uitheemsche groep geheel parallel zijn.

Van de serie inheemsche artikelen geven de prijzen van aardappelen en suiker in April een stijging te zien. De rijst- en rijstrijzen zijn vrijwel constant gebleven. De prijs van eieren, die in Februari en Maart in verband met het Inlandsch en Chineesch Nieuwjaar gestegen was tot f 0,75 per 10 stuks daalde in April tot f 0,63½. Ook de ver-

Indexcijfers van kleinhandelsprijzen van verbruiksartikelen van in- en uitheemschen oorsprong te Batavia.

	In- heemsch ¹⁾	Uit- heemsch ¹⁾	Totaal	Voeding ²⁾
1913/14	100	100	100	100
1923 ..	194	173	183	182
1924 ..	182	158	170	170
1925 ..	169	152	160	159
1926 ..	169	148	159	156
1927 ..	166	147	157	155
1928 ..	160	148	154	153
April 1928 ..	160	150	155	154
Mei ..	160	150	155	154
Juni ..	155	148	152	150
Juli ..	160	147	154	152
Augustus ..	160	146	153	152
September ..	160	147	153	151
October ..	161	147	154	152
November ..	161	146	154	152
December ..	164	146	155	153
Januari 1929 ..	162	146	154	151
Februari ..	165	145	155	153
Maart ..	166	145	155	154
April ..	164	145	154	152

1) 20 artikelen. 2) 35 artikelen.

schillende vleeschsoorten geven een daling in prijs te zien nl. rundvleesch van f 0,72½ tot f 0,67½ per pond, kar- bouwvleesch van 0,65 tot f 0,58½ per kattie en varkens- vleesch van f 0,85 tot f 0,82½ per kattie.

Het indexcijfer van de prijzen van de inheemsche arti- kelen bedroeg in April 164 tegen 166 in Maart.

Het indexcijfer van de uitheemsche artikelen bleef gelijk aan dat van Maart nl. 145. De prijsveranderingen waren van zeer geringe beteekenis.

Het algemeen indexcijfer van den geheelen kleinhandel daalde niet een punt tot 154.

Passerprijzen. De gemiddelde passerprijzen van 119 pas- sers op Java en Madoera van de Inlandsche landbouwge- wassen geven in Maart geen groote schommelingen te zien. De padi- en rijstrijzen waren een fractie lager, waar- schijnlijk in verband met den maïs oogst, waarvan de hoofd- oogst omstreeks Februari valt. Ondanks het binnenhalen van den oogst zijn de prijzen van gepelde maïs op hetzelfde niveau gebleven als in Januari en Februari. Alleen de prijs van maïs in kolven gaf een daling te zien van f 0,67½ in Januari tot f 0,63¼ in Maart.

MAANDCIJFERS.

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUIN- KOLEN- EN ZOUTMIJNEN.

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)

I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	Maart 1929	Jan./Mrt. 1929	Jan./Mrt. 1928
Prod. Steenkolen in tonnen ¹⁾	936.344	2.758.125	2.670.465
Aantal normale werkdagen .	28	76	77

II. Bruinkolenmijn „Carisborg“.

	Maart 1929	Jan./Mrt. 1929	Jan./Mrt. 1928
Netto-productie in tonnen ..	5.852,4	5.852,4	53.633
Aantal normale werkdagen	6	6	77

III. Zoutmijnen.

(Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)

	Maart 1929	Jan./Mrt. 1929	Jan./Mrt. 1928
Afgeleverd:			
Geraff. zout	3.422	9.644	8.034
Industriezout	38	131	207,5
Afvalzout	147	870	397
Aantal normale werkdagen	26	76	78

Arbeiders.

Aantal.	Gezamen- lijke Steenkolen- mijnen	Bruin- kolenmijn „Carisborg“	Zoutmijnen
1 April 1929	{ 10.385 ²⁾ 24.730 ⁴⁾	124	170
1 April 1928	{ 9.422 ²⁾ 24.697 ⁴⁾	166	139

1) Sedert 1 Jan. 1929 is hierbij de hoeveelheid kolenslik inbegrepen.

2) 4.518,9 ton ruwe bruinkool en 1.333,5 ton bruinkool briketten.

3) bovengronds. 4) ondergronds.

RIJKSPOSTSPAARBANK.

	APRIL 1927	1928	1929
Inlagen	f 8.801.549	f 8.774.691	f 9.620.407
Terugbetalingen ...	11.720.122	11.841.536	12.403.473
Tegoed der inleggers op ultimo	320.243.219	328.443.114	339.788.949
Nom. bedr. der uitst. staatschuldboekjes op ultimo	41.976.150	42.362.450	42.244.300
Spaarbankboekjes:			
Aantal nieuw uit- gegeven	8.318	8.579	9.162
Aantal geheel af- betaald	7.763	7.918	8.283
Aantal in omloop op ultimo	2.024.461	2.052.971	2.083.096

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 5½ 25 Mrt. '29)	Zwitser. Nat. Bk. 3½ 22 Oct. '25
Bk. (Bel. Binn. Eff. 6 25 Mrt. '29)	N.Bk.v.Denem. 5 23 Juni '27
{ Vrsch. in R.C. 7 25 Mrt. '29	Zweedsche Rbk 4½ 24 Aug. '28
Javasche Bank ... 5½ 22 Juli '29	Bank v.Noorw. 5½ 26 Mrt. '28
Bank van Engeland 5½ 7 Feb. '29	Bk. v. Tsjecho-slowakije .. 5 8 Mrt. '27
Duitsche Rijksbank 7½ 25 Apr. '29	N.Bk.v.O'rijk. 7½ 24 Apr. '29
Bank v. Frankrijk. 3½ 19 Jan. '28	N. Bk. v. Hong. 8 24 Apr. '29
Belgische Nat. Bnk. 4 30 Juni '28	Bank v. Italië. 7 13 Mrt. '29
Fed. Res. Bank N.Y. 5 12 Juli '28	Z.-Afr. Res. bnk 5½ 9 Jan. '28
Bank van Spanje.. 5½ 19 Dec. '28	

OPEN MARKT.

Data	1929				1928	1927	1914
	27 Juli	22/27 Juli	15/20 Juli	8/13 Juli			
Amsterdam Partic.disc. Prolong.	5 1/16	5 1/16	5-1/4	5 1/16-5/16	4-1/8	3 1/2	3 1/8-3/16
Londen Daggeld...	4-1/2	4-5/16	4-5/16	3 1/4-5 1/8	2 1/2-4 1/4	3-5	1 3/4-2
Berlijn Daggeld...	7 1/2-9 1/2	6 1/2-9 1/2	7 1/2-9 1/2	6 1/2-8 1/2	5 1/2-7 3/4	4-8 1/2	—
New York Daggeld 1)	9 1/2	7-10 1/4	7-12 1/4	9-1/4	5 1/2-3/4	3 1/2-4 1/4	1 1/4-2 1/2

1) Koers van 26 Juli en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
23 Juli 1929	2.49 1/4	12.09 1/8	59.42	9.76 3/4	34.65	99 3/4
24 " 1929	2.49 1/4	12.09 1/2	59.42	9.76 3/4	34.65	99 3/4
25 " 1929	2.49 1/4	12.09 1/2	59.41 1/2	9.77 1/2	34.65 1/2	99 3/4
26 " 1929	2.49 3/8	12.09 1/8	59.44	9.77 3/4	34.68	99 3/4
27 " 1929	2.49 3/8	12.10 5/8	59.45	9.78	34.68	99 3/4
29 " 1929	2.49 1/16	12.10 1/8	59.44 1/2	9.78 1/2	34.68 1/2	99 3/4
Laagsted.w.1)	2.49 1/8	12.09	59.38	9.75	34.62	99 3/4
Hoogste d.w.1)	2.49 3/8	12.10 1/2	59.47	9.80	34.70	100
22 Juli 1929	2.49 1/4	12.09 3/8	59.41	9.76 1/2	34.64	99 3/4
15 " 1929	2.49 1/16	12.07 1/8	59.33	9.75	34.61	99 3/4
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 3/4	59.26	9.75	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag *)	Boekarest *)	Milaan **)	Madrid **)
23 Juli 1929	47.96	35.12 1/2	7.37	1.48	13.04 1/2	36.32 1/2
24 " 1929	47.97	35.12 1/2	7.37	1.47	13.04	36.33
25 " 1929	47.95 1/2	35.12 1/2	7.38	1.48	13.04	36.39
26 " 1929	47.98	35.12 1/2	7.37	1.47 1/2	13.04	36.37 1/2
27 " 1929	48.—	35.15	7.37	1.47 1/2	—	—
29 " 1929	47.98	35.15	7.38 1/2	1.49	13.04	36.36
Laagsted.w.1)	47.91	35.—	7.34	1.45	13.01	36.25
Hoogste d.w.1)	48.—	35.20	7.41	1.52	13.07	36.50
22 Juli 1929	47.95	35.10	7.37	1.48	13.03 1/2	36.33
15 " 1929	47.90	35.05	7.36 1/2	1.48 1/2	13.02	36.12
Muntpariteit	48.—	35.—	7.36 1/2	1.48	13.09	48.52

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Osto *)	Helsingfors *)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
23 Juli 1929	66.85	66.45	66.47 1/2	6.27	104 5/8	2.48 3/8
24 " 1929	66.82 1/2	66.42 1/2	66.45	6.26 1/2	104 3/8	2.48 1/4
25 " 1929	66.88 1/2	66.42 1/2	66.45	6.28	104 3/8	2.48 3/4
26 " 1929	66.82 1/2	66.42 1/2	66.45	6.27	104 3/8	2.48 3/4
27 " 1929	66.85	66.45	66.47 1/2	6.27	104 3/8	2.48 3/4
29 " 1929	66.85	66.45	66.47 1/2	6.27 1/2	104 3/8	2.48 3/8
Laagsted.w.1)	66.75	66.35	66.37 1/2	6.24	104 1/2	2.48 1/8
Hoogste d.w.1)	66.90	66.52 1/2	66.55	6.31	105	2.48 7/8
22 Juli 1929	66.82 1/2	66.40	66.45	6.27	104 5/8	2.48 3/8
15 " 1929	66.75	66.32 1/2	66.37 1/2	6.26 1/2	104 3/8	2.47 3/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 1/2	105 3/8	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk-gestabiliseerd tusschen 7.53 1/8 en 7.21 1/8.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
23 Juli 1929	4,85 5/8	3,92	23,84 1/8	40,12 1/2
24 " 1929	4,85 5/8	3,92	23,84 1/2	40,12 1/2
25 " 1929	4,85 5/8	3,92	23,83 3/8	40,11 1/2
26 " 1929	4,85 5/8	3,92 1/8	23,84	40,10
27 " 1929	4,85 5/8	3,92 1/2	23,84 3/4	40,10 1/2
29 " 1929	4,85 5/8	3,92 1/2	23,84 1/2	40,11 1/2
30 Juli 1928	4,85 3/4	3,91 1/2	23,88	40,12
Muntpariteit	4,8667	3,9108	23,81 1/4	40 1/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	13 Juli 1929	20 Juli 1929	22/27 Juli '29 Laagste	27 Juli '29 Hoogste
Alexandrië..	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 1/16	97 9/16
Athene	Dr. p. £	375	375 1/4	374 3/4	375 3/8
Bangkok...	Sh. p. tical	1/10 1/2	1/10 3/8	1/10 3/8	1/10 1/4
Budapest...	Pen. p. £	27.83 1/2	27.83 1/2	27.82	27.86
Buenos Aires	d. p. \$	477 3/32	477 3/32	477 1/16	477 3/4
Calcutta....	Sh. p. rup.	1/5 1/2	1/5 3/8	1/5 3/8	1/5 3/8
Constantin..	Piast. p. £	1.005	1.005	1.000	1.020
Hongkong..	Sh. p. \$	1/11 1/2	2/06 3/32	1/11 1/8	2/0 3/8
Kobe	Sh. p. yen	1/10 1/2	1/10 1/8	1/10 3/8	1/10 1/8
Lissabon....	Escu. p. £	108 1/8	108 1/8	108	108 1/8
Mexico 1)...	\$ per £	10.12 1/2	10.12 1/2	10.00	10.25
Montevideo	d. per £	48 3/8	49	48 1/2	49 1/4
Montreal...	\$ per £	4.87 3/8	4.86 3/8	4.86 1/2	4.87 3/8
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	5 1/8	5 1/8	5 5/8	5 7/8
Shanghai...	Sh. p. tael	2/4 17/32	2/5 7/32	2/4 9/16	2/5 1/2
Singapore...	id. p. \$	2/3 47/64	2/3 47/64	2/3 3/8	2/3 1/8
Valparaiso 2)	\$ per £	39.45	39.56	39.54	39.61
Warschau...	Zl. p. £	43 5/16	42.27 1/2	43 5/16	43 5/16

1) In het vervolg worden de Mex. \$ niet meer in pence. doch in £ genoteerd. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

Londen 1)		N.York 2)		Londen	
22 Juli 1929	24 3/8	52 5/8	22 Juli 1929	84 11/16	84 11/16
23 " 1929	24 1/2	53	23 " 1929	84 11/16	84 11/16
24 " 1929	24 7/16	52 5/8	24 " 1929	84 11/16	84 11/16
25 " 1929	24 3/8	52 3/8	25 " 1929	84 11/16	84 11/16
26 " 1929	24 7/16	52 7/8	26 " 1929	84 11/16	84 11/16
27 " 1929	24 3/8	52 3/4	27 " 1929	84 11/16	84 11/16
28 Juli 1928	27 3/8	59 1/2	28 Juli 1928	84 11/16	84 11/16
27 Juli 1914	24 1/16	59	27 Juli 1914	84 11/16	84 11/16

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	15 Juli 1929	23 Juli 1929
Saldo bij de Ned. Bank	f 3.715.064,11	f 1.878.476,90
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	" 99.536,49	" 334.814,99
Voorschot op ultimo Juni 1929 aan de gem. op voor haar door de Rijksadministratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomstenbelasting	" 4.205.927,68	" 4.205.927,68
Voorschotten aan Ned.-Indië	" 17.830.175,87	" 18.001.890,46
Id. aan Suriname	" 10.297.363,22	" 10.319.977,02
Id. aan Curaçao	" 462.598,16	" 490.801,13
Kasvord. weg. creditverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand ..	" 146.836.533,21	" 144.004.043,30
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 5.400.000,—	" 12.200.000,—
Vordering op het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds 1)	" 24.164.515,51	" 18.986.607,74
Vordering op andere Staatsbedrijven 1)	" 4.547.578,72	" 4.297.578,72

Vereffeningen.	15 Juli 1929	23 Juli 1929
Voorschot door de Nederl. Bank ingev. art. 16 van haar octrooi verstrekt ..	" —	" —
Schuld aan de Bank voor Ned. Gem. Schatkistbiljetten in omloop	f 103.525.000,—	f 103.475.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 22.180.000,—	" 22.180.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank..	" —	" —
Zilverbons in omloop	" 11.233.273,—	" 11.413.370,50
Schuld aan Ned.-Indië	" —	" —
Id. aan het Alg. Burg. Pensioenfonds 1)	" 399.959,54	" 100.993,—
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P. T. en T. 1)	" 26.859.009,64	" 21.409.440,52
Id. aan andere Staatsbedrijven 1)	" 2.045.000,—	" 2.045.000,—
Id. aan diverse instellingen 1)	" 7.337.121,54	" 7.377.722,36

1) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	20 Juli 1929	27 Juli 1929
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas	f 11.240.000,—	f 15.563.000,—
Saldo bij de Javasche Bank	" —	" —
Vereffeningen:		
Voorschot 's Rijks kas	" 17.706.000,—	" 18.005.000,—
Betaalmiddelen in 's Lands Kas	" —	" —
Waarvan Muntbiljetten	" —	" —
Muntbiljetten in omloop	" 46.331.000,—	" 45.881.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds ..	" 2.487.000,—	" 2.487.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank ..	" 1.075.000,—	" 1.062.000,—
Voorschot van de Javasche Bank	" —	" —

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 29 Juli 1929.

		Activa.		
Binnenl. Wis-	Hfdbk. f	46.702.003,22		
sels, Prom.	Bijbnk. "	4.394.120,48		
enz. in disc.	Ag.sch. "	11.885.182,69	f	62.981.306,39
Papier o. h. Buitenl. in disconto			"	—
Idem eigen portef.	f	177.722.082,—		
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.			"	177.722.082,—
Beleeningen				
incl. vrsch.	Hfdbk. f	40.950.250,14		
in rek.-crt.	Bijbnk. "	8.830.404,31		
op onderp.	Ag.sch. "	47.276.892,56		
	f	97.057.547,01		
Op Effecten	f	90.961.147,01		
Op Goederen en Spec.		6.096.400,—	"	97.057.547,01
Voorschotten a. h. Rijk			"	7.876.150,86
Munten Muntmateriaal				
Munt, Goud	f	65.744.910,—		
Muntmat., Goud		383.667.894,32		
	f	449.412.804,32		
Munt, Zilver, enz.		21.101.131,58		
Muntmat., Zilver		—	"	470.513.935,90
Belegging 1/3 kapitaal, reserves en pensioenfondsen			"	25.278.888,81
Gebouwen en Meub. der Bank			"	5.200.000,—
Diverse rekeningen			"	28.910.680,67
	f	875.540.591,64		

		Passiva.		
Kapitaal			f	20.000.000,—
Reservefondsen			"	7.106.550,55
Bijzondere reserve			"	8.000.000,—
Pensioenfondsen			"	6.229.120,83
Bankbiljetten in omloop			"	811.998.545,—
Bankassignatiën in omloop			"	177.688,47
Rek.-Cour. Het Rijk	f	—		—
saldo's: Anderen		15.217.372,14	"	15.217.372,14
Diverse rekeningen			"	6.811.314,65
	f	875.540.591,64		
Beschikbaar metaalsaldo			f	139.049.495,90
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is			"	347.623.735,—
1) Waarvan in het buitenland f 23.890.447,18.				

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opensch. schulden	Beschikb. Metaal-saldo 1)	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
29 Juli '29	65.745	383.668	811.999	15.395	139.049	57
22 " '29	65.751	383.668	801.154	22.942	140.290	57
15 " '29	65.856	378.669	812.765	18.815	132.079	56
8 " '29	65.858	378.669	819.017	21.223	128.497	55
1 " '29	65.870	370.843	844.067	22.006	110.939	53
24 Juni '29	65.976	370.803	778.668	21.390	137.954	57
30 Juli '28	67.405	367.521	809.918	37.097	288.399	54
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkijst-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 2)
22 " 1929	68.290	—	92.634	176.699	20.651
15 " 1929	70.992	—	102.614	176.135	33.798
8 " 1929	70.368	—	101.619	175.860	33.369
1 " 1929	62.882	—	150.723	175.666	33.971
24 Juni 1929	54.663	—	96.387	175.591	37.676
30 Juli 1928	45.859	—	109.107	203.628	33.747
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Sedert den bankstaat van 14 Jan. '29 weder op de basis van 2/3 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

CURAÇAOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Dis-conto's	Voorschotten aan de kolonie	Diverse rekeningen 1)	Diverse rekeningen 2)
1 Mei 1929	3.093	6.108	57	275	3.338	140
1 April 1929	2.908	5.730	118	215	3.170	166
1 Maart 1929	2.824	5.440	151	100	2.082	205
1 Februari 1929	2.863	5.239	152	35	2.824	119
1 Januari 1929	2.718	5.298	155	21	3.073	189
1 Juni 1928	2.232	3.991	168	90	2.127	153

1) Sluitp. der activa. 2) Sluitp. der passiva.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opensch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
27 Juli 1929	170.000		301.900	52.200	28.360
20 " 1929	169.000		305.100	49.200	27.280
13 " 1929	173.800		308.100	44.900	32.600
29 Juni 1929	161.350	22.435	304.925	47.453	42.834
22 " 1929	161.429	21.454	304.670	43.483	42.834
15 " 1929	161.620	21.757	308.632	39.647	43.622
8 " 1929	161.745	23.021	306.733	34.716	44.065
28 Juli 1928	173.313	14.276	312.719	57.501	39.501
30 Juli 1927	184.674	21.301	326.241	57.015	129.845
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 1)

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Dek-kings-percentage	
27 Juli 1929		177.900		***	48	
20 " 1929		173.100		***	48	
13 " 1929		168.200		***	49	
29 Juni 1929		10.265	27.825	104.173	27.236	53
22 " 1929		9.812	27.312	100.097	35.631	53
15 " 1929		9.859	25.484	96.435	40.670	53
8 " 1929		9.822	24.945	90.454	38.870	53
28 Juli 1928		14.188	24.013	90.976	56.506	51
30 Juli 1927		14.091	30.585	86.153	48.976	54
25 Juli 1914		7.259	6.395	47.934	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Basis 2/3 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling. 1)

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities	
				Disc. and Advances	Securities
24 Juli 1929	150.700	367.332	42.134	9.427	23.673
17 " 1929	155.665	367.325	47.118	13.568	23.635
10 " 1929	155.712	368.840	45.655	16.182	23.467
3 " 1929	155.706	369.101	45.424	52.321	22.958
26 Juni 1929	160.207	362.733	56.344	26.988	23.237
19 " 1929	163.501	360.304	62.166	7.596	24.756
25 Juli 1928	176.020		136.016		48.418
22 Juli 1914	40.164		29.317		33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. 2)
			Bankers	Other Accounts		
24 Juli '29	50.782	11.685	61.009	36.484	43.368	39 2/3 3/2
17 " '29	42.712	11.566	62.812	35.821	48.340	43 1/3 1/10
10 " '29	43.292	9.230	65.360	37.168	46.872	41 2/3 1/2
3 " '29	37.282	28.296	75.558	37.298	46.605	33
26 Juni '29	38.552	24.714	67.420	36.159	57.474	44 2/3 1/2
19 " '29	35.402	21.263	56.237	35.555	63.197	55 1/2
25 Juli '28	28.279	11.537		106.838	59.755	50 1/2
22 Juli '14	11.005	13.736		42.185	29.297	52

1) Zie voor wijzigingen in de bankstaat de toelichting op blz. 1080 en 1081. 2) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud 1)	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot a.d. Staat
19 Juli '29	36.786	408	7.334	26.258	18.508	2.415	3.200
12 " '29	36.661	554	7.318	25.997	18.487	2.457	3.200
5 " '29	36.650	646	7.304	26.192	18.460	2.525	3.200
28 Juni '29	36.625	637	7.300	26.626	18.431	2.322	3.200
20 Juli '28	29.662	732	16.569	15.095	12.788	2.017	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen 2)	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Particulieren
19 Juli '29	5.769	1.413	64.110	6.012	6.042	6.450
12 " '29	5.769	1.414	64.554	5.854	6.166	5.844
5 " '29	5.769	1.785	64.841	5.787	5.869	6.541
28 Juni '29	5.769	1.402	64.921	5.080	5.961	7.075
20 Juli '28	5.930	1.298	59.866	7.218	322	6.845
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

1) Bij de stabilisatie is de goudvoorraad gewaardeerd volgens de nieuwe waarde van den franc. 2) Sluitpost activa.

GOEDERENHANDEL.**GRANEN.**

30 Juli 1929.

In het winter-tarwe verbouwende gebied van de Vereenigde Staten waren de weersomstandigheden voor het binnenhalen van den oogst in de afgelopen week gunstiger en met deze werkzaamheden is goede voortgang gemaakt, zoodat ze in verschillende streken van het Zuid-Westen ten einde zijn gebracht. Grootte hoeveelheden van den nieuwen wintertarwe-oogst worden ter markt gebracht, daar de verbouwers de tegenwoordige prijzen aantrekkelijk vinden nadat ze in verschillende streken van het Zuid-Westen ten einde zijn gebracht. Grootte hoeveelheden van den nieuwen wintertarwe-oogst worden ter markt gebracht, daar de verbouwers de tegenwoordige prijzen aantrekkelijk vinden nadat ze in verschillende streken van het Zuid-Westen ten einde zijn gebracht. Grootte hoeveelheden van den nieuwen wintertarwe-oogst worden ter markt gebracht, daar de verbouwers de tegenwoordige prijzen aantrekkelijk vinden nadat ze in verschillende streken van het Zuid-Westen ten einde zijn gebracht.

De zichtbare voorraad van tarwe is in de Vereenigde Staten belangrijk toegenomen en de elevators in het gebied der wintertarwe ondervinden moeilijkheden bij het verschaffen van ruimte voor verdere aanvoeren. Het groote aanbod van wintertarwe heeft niet nagelaten invloed te oefenen op den prijzenloop aan de termijnmarkt te Chicago, waar in het begin der afgelopen week een prijsverlaging is ingetreden, niettegenstaande de berichten over den nieuwen oogst van zomertarwe zeer pessimistisch waren. Op sommige dagen trad zelfs een belangrijke verlaging te Chicago in, waarvan ook vaak te Winnipeg eenige prijsverlaging het gevolg was. Meestal echter kwamen daarna weder oogstberichten binnen, welke de verlaging deden ophouden en waardoor nieuwe verhoogingen intraden. Vergeleken bij de vorige week sloot de Julitermijn te Chicago $\frac{5}{8}$ d.c. per 60 lbs. hooger, September 2 d.c. hooger, de Octobertermijn te Winnipeg $6\frac{1}{4}$ d.c. per 60 lbs. hooger. De zomertarwe in de Vereenigde Staten heeft nog steeds te lijden onder het warme weer en de droogte. Wel is in Zuid-Dakota regen gevallen, doch niet in voldoende mate. Ook meent men dat, zelfs wanneer spoedig meer regen zou vallen, deze toch te laat zou komen, daar de tarwe op het oogenblik snel rijpt. Dit is ook het geval in Canada, hoewel regen daar nog veel goed zou kunnen maken, vooral in de Noordelijke gedeelten van het Canadeesche tarwe verbouwende gebied. In de Zuidelijke gedeelten van de drie Prairie-Provincies schijnt de toestand wel zeer critiek te zijn. Van particuliere zijde wordt de opbrengst voor deze drie provincies op het oogenblik geschat op 175 tot 225 miljoen bushels en het laatste oogstbericht van de Canadeesche Tarwepool is ook verre van optimistisch. Hoewel eenige regen in Canada is gevallen, is over het algemeen de toestand in den laatsten tijd nog achteruitgegaan. De Pool geeft den toestand in de provincie Manitoba aan door het cijfer 60 tegen 70 twee weken geleden. Voor Saskatchewan bedraagt het cijfer op het oogenblik $56\frac{1}{2}$ tegen 69 en voor Alberta 44 tegen 54. Ook uit Argentinië en Australië wordt geklaagd over droogte en onvoldoenden regenval. In Argentinië is door de daar reeds gedurende langen tijd heerschende droogte nog geen schade veroorzaakt, alleen zijn het ploegen en zaaien in vele streken vertraagd. Dienz tegevolge verwacht men een vermindering in de Argentijnsche bebouwde oppervlakte, welke vermindering door velen op 15 à 20 pCt. wordt geschat vergeleken bij het vorige jaar. In die streken, waar het zaaien ten einde is gebracht, wordt ook over gebrek aan regen geklaagd en

wanneer niet spoedig regen valt, zullen vooral voor de Noordelijke districten de gevolgen daarvan ernstig kunnen zijn. Wat Australië betreft, ook daar zijn de vooruitzichten van den nieuwen tarweoogst niet onverdeeld gunstig. Wel is de droogte daar niet van zoo langen duur geweest, doch nu wordt ook in Australië sterk naar regen verlangd. Berichten over den Europeeschen oogst zijn niet zoo onverdeeld gunstig als nog slechts kort geleden het geval was. Men vreest, dat tegevolge van de groote hitte in vele landen de tarwe te snel tot rijpheid komt en dat daardoor de opbrengst te lijden zal hebben. Vooral is dit het geval in Engeland, waar op de lichte gronden sterk naar regen wordt verlangd. Op het continent zijn de omstandigheden over het algemeen nog gunstig, hoewel ook in Duitschland gevreesd wordt voor te spoedig rijpen tegevolge van het zeer warme weder. Sedert is daarin echter verandering gekomen en is het vooral in de Noordelijke Europeesche landen koeler geworden. Uit Italië wordt bericht, dat de regeering de tarweopbrengst dit jaar schat op 30.300.000 quarters tegen 28.600.000 quarters in het vorige jaar en een gemiddelde van 26.400.000 quarters gedurende de laatste 5 jaren. Spanje heeft een goede opbrengst en in Frankrijk verwacht men gunstige resultaten van het dorschen. In Hongarije is men druk bezig met het binnenhalen van den oogst. De officieele schatting van de opbrengst is voor tarwe iets verlaagd en voor rogge eenigszins verhoogd. Die voor tarwe bedraagt op het oogenblik 8.749.000 quarters tegen een opbrengst van het vorige jaar van 12.420.000 quarters. De berichten van den Balkan en uit Rusland luiden gunstig. In Rusland verwacht men een minstens even groote, doch waarschijnlijk grootere opbrengst dan in het vorige jaar. De verschepingen van tarwe waren in de afgelopen week niet groot, vooral die van Argentinië, tegevolge van de daar door de op verschillende plaatsen voortdurende staking bestaande verschepingsmoeilijkheden. De stemming aan de verschillende graanmarkten had, in verband met de oogstberichten uit vele exportlanden, over het algemeen een nerveus karakter en de sterke schommelingen, waaraan de prijzen op het oogenblik onderhevig zijn, bemoeilijken de zaken. Op verschillende dagen kwamen flinke omzettingen tot stand, doch in verband met belangrijke inkoop in de vorige week namen vele koopers een afwachende houding aan. In Manitoba Tarwe komen slechts beperkte zaken tot stand, daar de Canadeesche Tarwepool haar prijzen sterk heeft verhoogd. De meeste omzettingen, welke in Manitobatarwe plaats vinden, geschieden in de tweede hand. Amerikaanse afladers zijn geregeld aan de markt met hardwintertarwe, welke in verhouding aanmerkelijk goedkooper wordt aangeboden dan de Canadeesche soorten. Ook Argentijnsche tarwe is geregeld aan de markt in voor den tijd van het jaar belangrijke kwantiteiten. De prijzen aan de termijnmarkten in Argentinië hebben lang niet zoo sterke fluctuaties ondergaan als aan die in Noord-Amerika. In Buenos Aires was het slot voor Augustus onveranderd en te Rosario 20 cent per 100 KG. hooger.

De vooruitzichten van den Europeeschen rogge-oogst blijven gunstig, zoowel in Duitschland als in Hongarije, Oostenrijk en Polen. In verschillende landen is het binnenhalen van den oogst begonnen, en men verwacht daarvan gunstige resultaten. In Hongarije is de schatting van de roggeopbrengst door de regeering weder iets verhoogd en bedraagt nu 3.726.000 quarters. De vorige schatting bedroeg 3.542.000 quarters en de opbrengst in het vorige jaar was 3.772.000 quarters. Er zijn geregeld aanbiedingen aan de

N.V.

INDUSTRIEELLE DISCONTO MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM LONDEN BERLIJN PARIJS KOPENHAGEN

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL / 25.000.000.—

VOLGESTORT GEPLAATST EN RESERVES / 13.400.000.—

Financiering van den afzet van industrieele producten.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	21/27 Juli 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	21/27 Juli 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	1929	1928
Tarwe	70.630	1.014.927	1.202.845	—	75.409	41.562	1.090.336	1.244.407
Rogge	13.292	132.237	128.228	350	350	—	132.587	128.228
Boekweit	25	12.662	12.434	—	40	—	12.702	12.434
Maïs	25.871	400.549	539.264	235	105.276	120.078	505.825	659.342
Gerst	17.852	247.488	201.585	—	2.483	3.540	249.971	205.125
Haver	5.838	125.101	111.575	—	2.746	383	127.847	111.958
Lijnzaad	1.174	100.825	113.920	—	211.259	213.037	312.084	326.957
Lijnkoek	4.568	138.735	114.228	—	250	1.184	138.985	115.412
Tarwemeel	1.168	51.421	66.900	—	17.203	23.344	68.624	90.244
Andere meelsoorten	498	10.110	6.602	—	—	—	10.110	6.602

markt van Duitsche, Hongaarsche en Donau rogge, doch in afwachting van de uitkomsten der eigen oogsten bestaat er voor deze roggesoorten bij koopers nog niet veel belangstelling. Ook voor Amerikaansche en Argentijnsche rogge bestaat geen groote kooplust en hoewel de verschepingen slechts klein zijn, valt het verkoopers niet gemakkelijk hun partijen van de hand te doen.

De verschepingen van maïs waren in de afgelopen week wederom niet groot, tengevolge van de staking in Argentinië. De vraag was echter op de meeste dagen ook niet levendig en het aanbod bleek voldoende te zijn om aan de matige vraag te voldoen. Nadat in de voorafgaande week een sterke prijsverlaging was ingetreden, zijn in de afgelopen week de prijzen met slechts kleine fluctuaties op ongeveer dezelfde hoogte gebleven. Op enkele dagen verlevendigde de vraag en was voor stoomende maïs iets meer te maken, doch op andere dagen ging veelal deze kleine verhooging weer verloren. Op het einde der afgelopen berichteweek werd de stemming weer iets vaster en konden prijzen eenigszins verbeteren. Op het oogenblik wordt een kleine premie betaald voor stoomende maïs, welke nog enige weken weg blijft, terwijl iets minder wordt betaald voor aankomende en zeer spoedig verwachte maïs. Op aflading komen geen groote zaken tot stand, daar men met het oog op de staking geen zekerheid heeft, dat ook binnen den gecontracteerden termijn zal worden verladen. Deze afladingszaken geschieden voornamelijk door de tweede hand, welke eenige guldens per last lager aan de markt is dan waarvoor de eerste hand offreert. De berichten over den nieuwen maïs oogst in Roemenië blijven zeer gunstig luiden. Wel heeft men zich gedurende eenige dagen ongerust gemaakt wegens het uitblijven van regen, doch sedert heeft het in Roemenië geregend en is men weer zeer optimistisch gestemd over de vooruitzichten. Vermoedelijk beschikt men over een uitvoersaldo van 9½ miljoen quarters, welk cijfer door gunstigen regen nog tot 11½ miljoen quarters zou kunnen worden verhoogd. Afladers van Donaumais zijn slechts bij uitzondering aan de markt en de omzetten ter verscheping in de laatste maanden van dit jaar zijn slechts van matigen omvang. De maïs oogst in Zuid-Afrika wordt geschat op 7.870.000 quarters, de vorige schatting bedroeg 7.770.000 quarters en de opbrengst van het vorige jaar 7.900.000 quarters. Zuid-Afrikaansche maïs wordt geregeld aangeboden ter verscheping in Augustus/September en latere maanden tot prijzen, welke ongeveer gelijk zijn aan die der Platamaïs en op sommige dagen, wat de gele soorten betreft, zelfs iets lager. Hoewel er geregeld zaken in deze maïssoorten tot stand komen, kan toch niet van groote omzetten worden gesproken.

De prijzen voor Amerikaansche gerst ondergingen in den loop der afgelopen week tamelijk sterke schommelingen. Vooral in het begin der week werden zij niet onaanzienlijk verlaagd in verband met prijsverlaging aan de termijnmarkt te Winnipeg. Later werden zij aan deze termijnmarkt de prijzen weder verhoogd, welke verhoging door de afladers werd gevolgd. De vraag naar Amerikaansche gerstsoorten was echter niet levendig en bepaalde zich in hoofdzaak tot stoomende partijen en spoedige aflading op dagen, dat de markt flauw was. Het was voornamelijk de tweede hand, welke de zaken in Amerikaansche gerst deed en geneigd was tot aanmerkelijk lagere prijzen te verkoopen dan welke in de eerste hand door afladers werden gevraagd. Vergeleken bij een week geleden waren de prijzen voor gerst aan de termijnmarkt te Winnipeg voor Juli onveranderd, doch deze koersen zijn niet van het grootste belang in de waardebeoordeling van gerst. Van meer invloed daarop is het aanbod van andere gerstsoorten, voornamelijk uit Noord-Afrika en Roemenië. De gerst oogst in het laatste land is groot en de kwaliteit belooft dit jaar zeer goed te zijn. Van particuliere zijde wordt de voor uitvoer

beschikbare hoeveelheid op 6½ miljoen quarters geschat, hetgeen voor Roemenië een zeer hoog cijfer is. Na den oorlog werden in 1926—1927; toen de oogst ook zeer goed was, 4 miljoen quarters geëxporteerd en gedurende het afgelopen jaar bedroeg de uitvoer slechts 2 miljoen quarters. Tegenover deze gunstige berichten staat, dat die uit Noord-Amerika verre van optimistisch zijn. Tengevolge van de heerschende droogte wordt daar een aanmerkelijk kleinere opbrengst verwacht dan in het vorige jaar. De prijzen voor Roemeensche gerst zijn gedurende de afgelopen week niet op aanzienlijk verlaagd. Koopers vonden daarin geen aanleiding groote contracten af te sluiten en de omzetten bleven beperkt.

De verschepingen van haver naar Europa waren in de afgelopen week klein, zoowel uit Argentinië als uit Noord-Amerika. De vraag is echter ook zeer beperkt en er kwamen slechts weinig zaken tot stand. De prijzen aan de termijnmarkten van Noord-Amerika zijn op het oogenblik te hoog om nieuwe zaken mogelijk te maken.

SUIKER.

De stemming op de verschillende suikermarkten heeft aan het begin der afgelopen week een keerpunt bereikt en was in vergelijking met de voorafgaande week flauw.

In Amerika bleven de prijzen voor ruw suiker nagenoeg gehandhaafd op 2¼ d.c. c. & fr. op basis van Cubasuiker, ofschoon Raffinadeurs minder belangstelling toonden en voor het oogenblik weer eens voldoende gedekt schijnen te zijn.

Op de termijnmarkt echter brokkelden prijzen tot den laatsten dag, toen weder enig herstel intrad, flink af. De laatste noteringen waren: Sept. 2.16; Dec. 2.25; Mrt. 2.29; Mei 2.35 en voor Sp. Centrifugals 3.89.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen deze week 59.000 tons, de versmeltingen 67.000 tons tegen 66.000 tons in 1928 en de voorraden 663.000 tons tegen 515.000 tons.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1929	1928	1927
	Ton	Ton	Ton
Cubaansche prod.	5.156.315	4.037.833	4.508.521
Consumptie	80.150	111.000	82.521
Weekontv. afscheephavens...	25.846	27.576	30.699
Totaal sedert 1 Jan.	4.229.887	3.100.597	3.512.324
Weekexport	76.524	71.976	73.904
Totale export sedert 1 Jan. ...	3.110.662	2.050.005	2.481.677
Voorraad afscheephavens....	1.124.154	1.051.638	1.043.913
Voorraad binnenland	841.349	862.618	913.676

In Engeland, waar Raffinadeurs zich vrijwel van de ruw suikermarkt hadden teruggetrokken, daalden de prijzen op de termijnmarkt ongeveer 6 d. tot 7 d.

De laatste noteringen op de ruw suikermarkt waren:

Aug. Sh. 8/6; Sept. Sh. 8/6½; Dec. Sh. 9/10¼; Mrt. Sh. 9/1½; Mei Sh. 9/6¼.

De zichtbare voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1929	1928	1927
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1/7	644.000	512.000	535.000
Tsjecho-Slowakije 1/7	247.000	292.000	178.000
Frankrijk 1/7	288.000	221.000	270.000
Nederland 1/6	206.000	103.000	90.000
België 1/6	146.000	124.000	86.000
Polen 1/7	183.000	121.000	98.000
Engeland 1/7 geïmport. suiker	146.000	303.000	408.000
" " 1/7 binnenl. suiker.	17.000	16.000	3.000
Totaal Europa ..	1.876.000	1.692.000	1.668.000

V.S. Atlant. havens 29/6 673.000 542.000 259.000

Cubaansche Havens 29/6 1.299.000 1.159.000 1.170.000

Cuba (binnenland) 29/6..... 993.000 950.000 1.054.000

Totaal

4.841.000 4.343.000 4.151.000

Op Java verkocht de V.I.S.P. nog verder wat Superieur uit oogst 1929 tot f 13 en Hoofdsuiker tot f 12 per 100 K.G.

De markt voor tweedehandssuiker was iets gemakkelijker, doch aan het einde der week prijshoudend. Intusschen waren de noteeringen iets teruggelopen en luidden het laatst:

Superieur ready en Aug. f 12.65
 " September „ 12.75
 Hoofdsuiker ready „ 11.50

Het rendement van 149 fabrieken bedroeg per 15 Juli bijna 2 pCt. minder dan in 1928.

Hier te lande was het verloop van de termijnmarkt in sympathie met het buitenland, flauw, ook al tengevolge van realisatie-aanbod op Augustustermijn. Prijzen daalden in den loop der week ongeveer f 1/8 à f 1/4; het slot was kalm op de volgende noteeringen: Aug. f 12 7/8; Dec. f 13 1/2; Mrt. f 13 7/8; Mei f 14. De omzet bedroeg 3850 tons.

KATOEN.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '28 tot 19 Juli '29	Overeenkomstige periode	
		1927/28	1926/27
Ontvangsten Gulf-Havens.	9338	8482	13021
„ Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1873	1424	2569
„ „ 't Vasteland etc.	4692	5193	6721
„ „ Japan.....	1528	1065	1821

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	19 Juli '29	Overeenkomstig tijdstip	
		1928	1927
Amerik. havens.....	606	694	933
Binnenland	243	356	390
New York	151	74	223
New Orleans	82	180	254
Liverpool	373	463	883

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 24 Juli 1929.

In New York hebben prijzen van Amerikaansche katoen zich tot Maandag jl. in stijgende richting bewogen, toen een daling van 32 tot 45 punten plaats vond. Gisteren werd wederom een daling van 21 tot 27 punten genoteerd. Deze lagere noteeringen zijn voornamelijk veroorzaakt door liqui-

datie bij speculanten en betere weersvooruitzichten. Liverpool volgde de stijging te New York en Mid-American spot noteerde op Maandag jl. 10.70 d.; gisteren waren prijzen flauwer in sympathie met de markt en bedroeg de totaalstijging sedert het begin van de week 21 punten. Het kan heel goed zijn, dat deze veranderlijke toestand tot het einde van deze maand blijft bestaan, daar de oogst een critieke periode doormaakt. Egyptische katoen is eveneens vaster, doch de werkelijke vraag is gedurende de week voor alle soorten beperkt geweest.

De Amerikaansche, alsook de Egyptische garenmarkt, worden deze week overschaduwed door het dispuut in de industrie betreffende de loonsverlaging. Desniettemin bestaat er een goede algemeene vraag en inderingsbijzonderheden vóór den opzeggingstermijn zijn in vrij groote hoeveelheden binnengekomen. Nieuwe orders, zoowel voor Amerikaansche als Egyptische soorten, beperken zich voornamelijk tot kleine hoeveelheden, doch daar staat tegenover, dat er in de fijnere nummers Amerikaansche garens op bescheiden schaal zaken zijn gedaan; in de fijnere nummers Egyptian „doubling wefts” zijn ook door verschillende producenten flinke hoeveelheden geboekt. Onderhandelingen voor een overeenkomst tusschen de werkgevers en werknemers hebben dagelijks onder leiding van Sir Horace Wilson, de Permanent Secretary van het Ministerie van Arbeid, plaats. Het groote aantal afgevaardigden is van beide zijden aanmerklijk verminderd en de handel volgt met belangstelling het resultaat van deze onderhandelingen. Tot nu toe zijn de onderhandelingen van het Ministerie met elke partij afzonderlijk gevoerd en het eenig resultaat, dat gisteravond bekend gemaakt werd, is, dat verdere onderhandelingen vanmorgen gehouden zullen worden.

De industriele crisis, welke nog niet opgelost is, overschaduwet de doekmarkt als een donkere wolk. Het is nutteloos eenige verbetering in den stand van de markt te voorspellen, vóórdat een definitieve regeling heeft plaats gehad. Daar staat tegenover, dat de vastere toon van de markt prijzen heeft opgedreven en noteeringen hooger zijn dan een week geleden. Er heeft heel wat prijs-„testen” plaats gehad, doch er zijn slechts beperkte zaken gedaan tengevolge van den onzekeren toestand. Alles neigt op het oogenblik tot ontwrichting; de fluctuerende prijzen van het ruwe materiaal, de industriele positie in het binnenland en de politieke situatie in het buitenland, zooals bijv. het sluiten van de Trans-Siberian Route tengevolge van het Chineesch-Sovjet dispuut; en toch heeft de jongste prijsstijging op vele overzeesche markten meer belangstelling gewekt.

STATISTISCH OVERZICHT.

	TARWE		ROGGE		MAIS		GERST		LIJNZAAD		STEENKOLEN		PETROLEUM		IJZER		KOPER	
	Hard Winter No. 2 loco Rotterdam per 100 K.G.	%	American No. 2 loco Rotterdam per 100 K.G.	%	La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.	%	Amer. No. 2 loco Rotterdam per 2000 K.G.	%	La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.	%	Westfaalsche/Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.	%	Mid. Contin. Crude 33 t/m 33.90 Bé s.g. per barrel	%	Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton	%	Standards Locoprijs Londen per Eng.	%
Jaargemidd. 1925	17,20	100,0	13,075	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	10,80	100,0	1,68	100,0	73/-	100,0	£	62.1/6
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	17,90	165,74	1,89	112,5	86/6	118,5	58.1/-	118,5
Januari 1927	15,225	88,5	12,50	95,6	165,00	71,3	222,25	94,2	362,50	78,4	13,35	123,7	1,75	104,2	85/6	117,3	55.7/6	117,3
Februari	15,225	88,5	13,05	99,8	167,00	72,1	230,00	97,5	373,75	80,8	12,10	112,0	1,70	101,2	83/6	114,4	54.16/-	114,4
Maart	15,05	87,5	12,70	97,1	164,50	71,1	219,25	92,9	354,75	76,7	11,25	104,2	1,26	75,0	81/-	111,0	55.17/-	111,0
April	14,80	86,0	12,825	98,1	173,00	74,8	237,50	100,6	351,50	76,0	11,00	101,9	1,22	72,6	80/-	109,6	55.2/6	109,6
Mei	15,75	91,6	13,575	103,8	172,75	74,6	258,25	109,4	373,75	80,8	10,95	101,4	1,22	72,6	74/-	101,4	54.14/-	101,4
Juni	15,60	90,7	13,20	101,0	175,25	75,8	245,00	104,2	372,75	80,6	11,00	101,9	1,22	72,6	70/-	95,9	54.2/6	95,9
Juli	15,10	87,8	12,05	92,2	171,50	74,1	235,75	99,9	367,75	79,5	11,10	102,8	1,22	72,6	70/-	95,9	53.19/-	95,9
Augustus	14,875	86,5	11,45	87,6	178,50	77,1	252,50	107,0	368,25	79,6	11,05	102,3	1,22	72,6	69/-	94,5	55.5/6	94,5
September	14,70	85,5	12,15	92,9	179,50	77,5	233,25	98,8	369,50	79,9	10,90	100,9	1,22	72,6	65/-	89,0	54.13/-	89,0
October	13,725	79,8	11,45	87,6	178,75	77,2	230,50	97,7	359,00	77,6	10,90	100,9	1,22	72,6	65/-	89,0	55.5/6	89,0
November	13,45	78,2	12,125	92,7	184,75	79,8	233,25	98,8	349,75	75,6	10,65	98,6	1,22	72,6	65/-	89,0	59.1/-	89,0
December	13,40	77,9	12,575	96,2	201,00	86,8	246,25	104,3	348,25	75,3	10,60	98,1	1,22	72,6	65/-	89,0	60.2/-	89,0
Januari 1928	13,50	78,5	12,70	97,1	207,50	89,6	247,75	105,0	361,00	78,0	10,30	95,4	1,22	72,6	65/-	89,0	62.-/-	89,0
Februari	13,80	80,2	12,875	98,5	226,50	97,8	243,75	103,3	361,00	78,0	10,00	92,6	1,21	72,0	65/-	89,0	61.12/-	89,0
Maart	14,60	84,9	14,00	107,1	240,75	104,0	255,75	108,4	350,75	75,8	9,95	92,1	1,19	70,8	65/6	89,7	61.3/6	89,7
April	15,30	88,9	14,975	114,5	239,50	103,5	261,00	110,6	358,25	77,5	10,05	93,1	1,19	70,8	66/-	90,4	61.14/6	90,4
Mei	15,30	88,9	15,475	118,4	238,50	103,0	260,75	110,5	372,00	80,4	10,60	98,1	1,19	70,8	66/-	90,4	62.15/6	90,4
Juni	14,375	83,6	14,275	109,2	234,00	101,0	252,50	107,0	365,25	79,0	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	63.17/-	90,4
Juli	14,25	82,8	13,075	100,0	246,75	106,6	241,00	102,1	359,75	77,8	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	62.18/-	90,4
Augustus	12,00	69,8	12,625	96,6	214,75	92,8	226,75	96,1	350,75	75,8	10,05	93,1	1,21	72,0	66/-	90,4	62.10/6	90,4
September	11,65	67,7	11,575	88,5	198,75	85,9	198,25	84,0	350,75	75,8	10,00	92,6	1,21	70,8	66/-	90,4	63.8/-	90,4
October	12,275	71,4	12,27	93,8	218,50	94,4	198,50	80,3	366,00	79,1	9,95	92,1	1,19	70,8	66/-	90,4	65.12/-	90,4
November	12,325	71,7	12,075	92,4	227,25	98,2	185,50	78,6	386,25	83,5	10,20	94,4	1,18	70,2	66/-	90,4	67.18/-	90,4
December	12,30	71,5	11,90	91,0	220,25	95,1	180,50	76,5	373,75	80,8	10,10	93,5	1,18	70,2	66/-	90,4	70.3/-	90,4
Januari 1929	12,35	71,8	12,20	93,3	231,50	100,0	194,25	82,3	365,00	78,9	10,10	93,5	1,16	69,0	66/-	90,4	75.10/6	90,4
Februari	12,725	74,0	12,65	96,7	236,00	101,9	194,75	82,5	357,25	77,2	12,90	119,4	1,11	66,1	66/6	91,1	78.-/6	91,1
Maart	12,65	73,5	12,625	96,6	233,00	100,6	191,75	81,3	359,00	77,6	12,00	111,1	1,11	66,1	67/-	91,8	89.8/-	91,8
April	12,125	70,5	11,625	88,9	218,00	94,1	185,25	78,5	373,25	80,7	11,05	102,3	1,11	66,1	68/-	93,2	82.17/6	93,2
Mei	11,125	64,1	10,575	80,9	198,25	85,6	177,50	75,2	363,50	78,6	11,15	103,3	1,16	69,0	69/6	95,2	75.4/6	95,2
Juni	10,875	63,2	10,20	78,0	193,50	83,6	171,25	72,6	355,25	76,8	11,25	104,2	1,30	77,4	71/-	97,3	74.11/-	97,3
1 Juli	11,60	67,4	10,90	83,4	207,00	89,4	182,00	77,1	379,00	81,9	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	73.12/6	99,3
8	12,25	71,2	11,30	86,4	214,00	92,4	190,00	80,5	387,00	83,7	11,25	104,2	1,30	77,4	73/6	100,7	72.10/-	100,7
15	13,00	75,6	11,50	88,0	235,00	101,5	195,00	82,6	424,00	91,7	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	71.2/6	99,3
22	13,30	77,3	11,10	84,9	222,00	95,9	195,00	82,6	440,00	96,0	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	72.17/6	99,3
29	13,80	80,2	11,15	85,3	215,00	92,9	194,00	82,2	447,00	96,6	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	73.-/6	99,3

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nummers van 8'en 15. Augustus 1928 (No. 658 en 659), pag. 689/90 en 709. 2) = Western vóór de invoer * Manitoba No. 3. † Zuid-Russische.

Liverpoolnoteeringen Oost. koersen 16 Juli 23 Juli
 17 Juli 24 Juli T.T. op Br.-Indië 1/5 1/5
 F.G.F. Sakellaridis 16,75 17,00 T.T. op Hongkong 1/11 1/11
 G.F. No. 1 Oomra 6,55 6,75 T.T. op Shanghai 2/4 2/4

KOFFIE.

Bij gebrek aan nieuws is de stemming aan de koffiemarkt ook in de afgelopen week onveranderd gebleven en zoolang het nog niet mogelijk zal zijn om ten opzichte van den volgende Brazil-oogst van bepaalde vooruitzichten te spreken, is de kans, dat in de lusteloze stemming, welke nu reeds sedert vele weken heerscht, verandering van beteekenis komt niet groot. Zoolks bekend is, was het weder in Brazilië tot nu toe zeer gunstig voor den volgende oogst, doch vorst of aanhoudende droogte in de eerstvolgende twee maanden zal in die vooruitzichten groote verandering kunnen brengen.

De prijzen in Brazilië bleven voor het grootste gedeelte onveranderd, terwijl Nederlandsch-Indië met Palembang Robusta nog iets terugliep, waartegenover echter de andere ongewassen en ook de gewassen soorten vrijwel onveranderd bleven.

Volgens particuliere berichten per telegraaf ontvangen, zou het Instituut tot Permanente Verdediging van de Koffie van Sao Paulo besloten hebben, om in het vervolg geen vervanging van door regen beschadigde koffie's in de aanvoeren te Santos door fijne kwaliteiten uit den nieuwen oogst meer toe te staan. Zoolks in het Overzicht van 16 Juli vermeld is, zijn 430.000 balen in Juni op deze wijze gereplaceerd geworden, doch de door het Instituut daarvan verwachte toeneming der uitvoeren is uitgebleven en de fijne koffie's van den nieuwen oogst schijnen niet anders dan tot in verhouding slechte prijzen plaatsing gevonden te hebben. Tengevolge van dit ongunstige resultaat zou het Instituut wederom teruggekeerd zijn tot de oude methode, dat wil zeggen: het uitsluitend doorlaten van koffie's uit het binnenland van San Paulo naar de haven van Santos volgens datum van opslag in het binnenland. Overigens wordt van verschillende zijden bericht, dat de nieuwe, op 1 Juli l.l. aangevangen Santos-oogst, van goede kwaliteit blijkt te zijn.

De noteeringen aan de termijnmarkt te Rotterdam ondergingen in den loop der week zeer onbeduidende wijzigingen en de markt sluit slechts 1/8 a 1/4 ct. lager dan op 23 dezer.

De officieele loco-noteeringen bleven onveranderd 63 ct. per 1/2 KG. voor Superior Santos en 54 ct. voor Robusta.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 94/6 a 97/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 99/- a 101/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 71/- a 71/6.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Augustus-verscheping, 35 1/2 ct.; Benkoelen Robusta, Augustus-verscheping, 37 ct.; Mandheling Robusta, Augustus-verscheping, 40 1/2 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, Augustus-verscheping, 49 ct., alles per 1/2 KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slotnoteeringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Sept.	Dec.	Maart	Mei
29 Juli	\$ 14,42	\$ 13,96	\$ 13,55	\$ 13,19
22 "	" 14,28	" 13,91	" 13,52	" 13,27
15 "	" 14,40	" 14,05	" 13,70	" 13,40
8 "	" 14,37	" 14,09	" 13,73	" 13,43

Rotterdam, 30 Juli 1929.

(Mededeeling van de Vereniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio, op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 7 ¹⁾	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 4 ¹⁾	
29 Juli 1929	258.000	26.075	1.132.000	33.500	5498/512
22 " 1929	284.000	25.750	1.169.000	33.500	5498/512
15 " 1929	302.000	26.000	1.159.000	33.500	5498/512
29 Juli 1928	303.000	28.450	1.193.000	33.500	5508/512

¹⁾ In Reis.

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
27 Juli 1929....	53.000	207.000	170.000	547.000
27 Juli 1928....	69.000	248.000	173.000	685.000

THEE.

In de afgelopen week viel een verdere inzakking van de theemarkt waar te nemen. In Londen werd ongeveer 1/4

GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

FIN prijzen den per g. ton	KATOEN for Middling locoprijzen New York per lb.	WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.	WOL gekamde Australische, Crossbred Col- onial Carded, 50's Av. loco. Bradford per lb.	RUBBER ⁴⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.	SUIKER Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.	KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.	THEE Afl. N.-l. thee v. A'dam gem. pr. Java- en Sum- atrathee p. 1/2 KG.	Indexcijfer v/h. Centr. B. v. d. Stat., herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100	Indexcijfer van The Economist, herleid 1927 = 100 tot 1925 = 100			
										%	\$ cts.	%
100,0	23,25	100,0	55,00	100,0	2/11,625	100,0	61,375	100,0	100,0			
111,1	17,55	75,5	47,25	85,9	2/-	67,4	17,50	93,3	55,375			
114,4	13,45	57,5	45,00	81,8	1/7,375	54,4	22,00	117,3	50			
118,2	14,15	60,6	46,25	84,1	1/7,125	53,7	21,125	112,7	48,75			
119,4	14,25	61,3	47,75	86,8	1/8,25	56,8	20,625	110,0	48			
116,1	14,75	63,4	47,50	86,4	1/7,875	55,8	20,25	108,0	48			
112,9	16,15	69,5	47,00	85,5	1/7,75	55,4	20,25	108,0	47			
113,2	16,85	72,7	47,25	85,9	1/6	50,5	18,375	98,0	47			
110,7	17,90	77,0	48,50	88,2	1/4,75	47,0	18,625	99,3	47			
111,5	19,70	84,7	48,50	88,2	1/5,25	40,8	18,50	98,7	45,375			
109,8	22,05	94,4	50,00	90,9	1/4,25	45,6	17,875	95,3	44,25			
100,9	20,65	88,8	50,25	91,4	1/4,375	46,0	16,875	90,0	45,25			
100,9	20,25	87,1	52,25	95,0	1/6,5	51,9	17,25	92,0	46			
101,8	19,70	84,7	51,50	93,6	1/7,75	55,4	17,875	95,3	46			
97,4	19,25	82,8	53,00	96,4	1/7,25	54,0	17,375	92,7	46			
89,2	18,35	78,9	54,75	99,5	1/3,75	44,2	16,75	89,3	46			
89,3	19,35	83,2	55,00	100,0	1/0,75	35,8	16,875	90,0	47			
89,5	20,65	88,8	54,50	99,1	1/1,9	26,3	16,875	90,0	47			
88,1	21,55	92,7	54,25	98,6	1/-	25,3	16,625	88,7	48,25			
83,4	21,35	91,8	55,50	100,9	1/9,25	26,0	15,75	84,0	49			
80,9	21,75	93,5	53,00	96,4	1/10,5	29,5	15,50	82,7	49,875			
80,9	19,30	83,0	51,75	94,1	1/9,25	26,0	16,00	85,3	51,875			
81,9	18,55	79,8	47,00	85,5	1/8,5	23,9	15,875	84,7	52,75			
84,8	19,45	83,7	46,25	84,1	1/8,8	24,7	14,625	78,0	53			
88,8	19,90	85,6	47,25	85,9	1/8,625	24,2	14,00	74,7	53			
87,2	20,45	88,0	46,25	84,1	1/8,5	23,9	13,925	74,3	51,75			
84,9	20,20	86,9	46,75	85,0	1/9,875	27,9	13,775	73,5	53,125			
85,0	20,10	86,5	44,25	80,5	1/7,75	33,7	13,375	71,3	54			
84,4	21,25	91,4	44,00	80,0	1/10,125	34,0	13,50	72,0	54			
79,2	20,45	88,0	43,25	78,6	1/10,5	29,5	13,375	71,3	54			
75,3	19,40	83,4	41,50	75,5	1/10,875	30,5	12,25	65,3	54			
76,5	18,75	80,6	40,00	72,7	1/10,625	29,8	12,00	64,0	54			
77,2	18,35	78,9	39,75	72,3	1/10,625	29,8	13,00	69,3	54			
78,1	18,35	78,9	39,00	70,9	1/11,5	32,3	13,25	70,7	54			
80,3	19,20	82,5	38,25	69,5	1/11,3125	31,8	13,75	73,3	54			
82,1	18,70	80,4	38,00	69,1	1/10,8125	30,4	14,00	74,7	54			
82,1					1/11	30,9	13,00	69,3	54			

1) Officieele noteeringswijze (Jan. 1928). 2) = Malting vóór de invoering van de huidige offic. noteeringswijze (Jan. 1928). 3) Jaar- en maandgemiddelden afgerond op 1/8 pence. 4) 5 Juli. 5) 12 Juli. 6) 7 Juli. 7) 19 Juli. 8) 26 Juli. 9) 4 Juli. 10) 11 Juli. 11) 18 Juli. 12) 25 Juli.

gedeelte der aangeboden Britsch-Indische soorten opgehouden, tengevolge van het uitblijven van bevredigende biedingen. Dit laatste vond echter voornamelijk zijn oorzaak in de sterk teruggelopen kwaliteit.

De afloop der Amsterdamsche thee-veiling, gehouden op 25 dezer, mag onder de heerschende omstandigheden bevredigend heeten. De aangeboden 16.000 kisten directen aanvoer gingen op ca. 2.000 kn. na alle van de hand. Weliswaar waren de prijzen algemeen en vooral voor de Sumatra-theeën enkelé centen lager, doch voor de superieure blad-thee w.o. vooral de Oranje Pecco bestond goede vraag, zoodat prijzen hiervoor vast tot hooger waren. Dit betrekkelijk gunstige resultaat dient aan de algemeene kwaliteitsverbetering der Java- en Sumatra-thee te worden toegeschreven.

De middenprijzen bedroegen voor Java-thee 69½ cents of ¼ cts. méér dan in de vorige veiling; de Sumatra-thee was echter met 64¼ cts. juist 3¼ cts. beneden het gemiddelde vorige prijsniveau.

Volgens de cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek, verwerkt door de Vereeniging voor de Thee-cultuur bedroeg de uitvoer uit entrepôt h.t.l. van Ned.-Indische thee over Juni 651.000 KG. tegenover 629.000 KG. in 1928.

Het cijfer over het eerste halfjaar 1929 toont met 4.067.000 KG. een bevredigende vooruitgang in vergelijking met het vorige jaar (3.534.000 KG.)

Amsterdam, 29 Juli 1929.

COPRA.

De markt opende flauw onder groot aanbod. De omzetten waren zeer groot. Tegen het slot echter kwam er weer meer vraag voor dekking in de markt en hield Indië op met offereeren.

De slotnoteeringen zijn:

Ned.-Indische f.m.s. aflading Juli/Aug./Sept./Oct. f 27½.

IJZER.

In de vaste stemming van de Continentale ruwijzermarkt is nog altijd geen verandering gekomen. Op de Cleveland markt gaat momenteel niet bijster veel om, mede in verband met het vacatiesizoen. Het Roheisenverband heeft zijn prijzen voor Augustus onveranderd gelaten. De staalmarkt is nog weer zwakker geworden.

VRACHTENMARKT.

Graan van Noord-Amerika. Deze markt was wederom zeer flauw. Van Montreal werden slechts een paar handige booten per Juli/Augustus resp. Augustus afgesloten op basis van 1/9 per qtr., zwaar graan, naar het Bristol Kanaal met de optie Londen, Hull of Dunston tegen 2/1½ voor de Juli/Augustus boot. Naar het Continent is de vracht onveranderd ca. \$ 0.08 basis Antwerpen of Rotterdam.

Van de *Northern Range* zijn momenteel geen definitieve orders aan de markt.

Van de *Gulf* werden vier booten op basis van 3/4½ per qtr. zwaar graan naar U.K. gesloten, met de optie Antwerpen of Rotterdam tegen \$ 0.15, Hamburg of Bremen \$ 0.16, voor Augustus laden; verder is betaald 3/3 per qtr. zwaar graan naar Liverpool of Manchester per Augustus en 4/9 per qtr. zwaar graan naar Griekenland, basis één haven, per Juli/Augustus.

Noord-Pacific. De in het laatste bericht vermelde opleving met betrekking tot de graanmarkt was helaas slechts van korten duur. In de afgelopen week was de stemming veel kalmer en er werd slechts één boot afgesloten, nl. een 7000 tonner van Portland of Puget Sound naar U.K./Continent voor Augustus/September laden tegen 28/- met de gewone opties. Verdere afsluitingen zouden per September/October van Portland of Puget Sound tegen 28/9 naar U.K./Continent gedaan kunnen worden, maar het aanbod van tonnage is tamelijk gering.

La Plata. Ook deze markt was kalmer in de afgelopen week. Nadat de staking de bevrachtingszaken reeds nadeelig beïnvloed heeft, is de situatie nog ongunstiger geworden door de plotselinge opheffing der Quarantainevoorschriften voor van Rio komende booten, want een zeker aantal schepen is hierdoor zes dagen vroeger gereed om te laden, met het gevolg, dat het aanbod van tonnage onverwachts grooter is. Het mag daarom geen verwondering baren, dat er minder vraag naar ruimte is en de koersen iets lager zijn. In hoofdzaak werden hierdoor de voor Augustusverscheping in aanmerking komende booten getroffen. Grote schepen accepteerden 22/6 van de Bovenrivier naar Antwerpen of Rotterdam, en booten van gemiddelde grootte 25/6 basis Santa Fe/U.K./Continent. De koersen voor latere verscheping zijn weinig veranderd. Van Buenos Aires is

voor Juli/Augustus ruimte 22/- naar de volle range U.K./Continent betaald.

Suiker van West-Indië. Deze markt was zeer vast. Er was een vrij goede vraag naar Augustustonnage en de koersen zijn iets opgelopen. Van Cuba is voor booten van ca. 6500 ton lading in genoemde positie naar U.K./Continent tot 18/- betaald, waarvan één met de optie Marseille tegen 19/6 en belading te San Domingo tegen 6 d. minder afgesloten werd. Op deze basis kunnen verdere booten geplaatst worden, terwijl voor schepen van 7/7500 tons lading 17/6 tot 17/9 te maken is. Van San Domingo zijn geen definitieve orders.

Salpeter van Chili. Deze markt was zeer flauw en bevrachters stelden vrijwel geen belang in scheepsruimte. Tengevolge van de minder gunstige positie der La Plata graanmarkt lukte het hun een 8200 tonner per 20 Augustus/10 September naar Bordeaux/Hamburg Range tegen 26/- één, 26/9 twee en 27/6 drie loshavens, af te sluiten en verdient het zeker vermelding, dat deze boot in ballast van Spezzia naar Chili gaat. Handige booten zijn tegen deze cijfers niet te krijgen; hierop wordt 26/6 geboden, basis Bordeaux/Hamburg Range, voor September laden.

Voor lijnruimte bestond eveneens weinig belangstelling. 1000 tons per Augustus zijn naar Antwerpen, Rotterdam, Bremen of Hamburg tegen 19/6 netto en 5000 tons per 20 Augustus/20 September naar Bilbao/Santander/Håvre/Duinkerken/Antwerpen/Rotterdam/Hamburg/Danzig tegen het voor alle havens geldende cijfer van 24/- netto geboekt.

Burmah. Er is thans vraag naar een handige, prompte boot voor rijst naar Holland direct en aangezien geschikte booten zeer schaarsch zijn, is voor deze order waarschijnlijk 23/9 te maken.

Donau en Zwarte Zee. Van den Donau valt een toenemende opleving te constateeren. Booten van 55/6200 tons werden voor Augustus laden tegen 17/6 naar het Continent bevracht en 18/- wordt thans geboden voor schepen van 4/5000 ton lading. Van de Kusthavens werd 13/6 voor een 6200 tonner, eveneens naar het Continent, betaald. Van de Zwarte Zee is de vracht onveranderd 13/6 naar het Continent.

Middellandsche Zee. Ertsladingen werden als volgt bevracht: Melilla/Antwerpen 7/3, Rotterdam 5/4½, Algiers/Jarrow 7/6, Port Breira/Jarrow 7/6, Bona/Rotterdam 5/1½, Almeria/Barrow 7/9, en La Calera/Middlesbrough 8/9, terwijl de volgende Fosfaatafsluitingen plaats vonden: Sfax/Gent 7/3, Antwerpen 7/4½, Calais 6/9, Bona/Dundëe 9/-, Sfax/Londen River 10/- en Cork 9/-.

Noord-Spanje. De vraag betrof in hoofdzaak booten voor Engelsche havens. De afsluitingen der afgelopen week zijn: Bilbao/Rotterdam 6/1½, Grangemouth 8/3 en 8/-, Middlesbrough 8/6, Tyne Dock 7/3, Cardiff 7/-, Decido/Newport-River 8/3, Salta Caballo/Middlesbrough 8/9 en Povina/Rotterdam 6/6.

Kolen van U.K. De kolenvrachten bleven vast in bijna alle richtingen; alleen de koersen voor kleinere schepen naar dichtbijzijnde havens ondervonden een lichte daling door het grotere aanbod van tonnage, terwijl door de opheffing der Quarantainevoorschriften op de La Plata voor van Rio komende booten ook de kolenvrachten naar Rio iets makkelijker geworden zijn.

Van Zuid-Wales werden o.m. de volgende ladingen afgesloten: Rouaan 5/6, Lissabon 10/6, Pireaus 12/6, Alexandrië 13/-, Pernambuco 13/-, Rio 13/6 en Buenos Aires 14/-, en van de Oostkust: Helsingfors 6/3, Hamburg 5/3, Rotterdam 4/3, Rouaan 5/3, Gibraltar 10/-, Port-Said 12/-, Buenos Aires 14/3 en Chili (één haven) 24/6 voor cokes.

RIJNVAART.

Week van 21 t/m. 27 Juli 1929.

De aanvoeren van zeezijde, hoofdzakelijk wat betreft erts en hout, bleven onveranderd.

De scheepsruimte bleef bij veel vraag voortdurend schaarsch, zoodat zoowel naar den Boven- als naar den Benedenrijn de stemming vast bleef.

De ertsvracht naar de Ruhrhavens bedroeg f 1.— à f 0.95 en f 1.10 à f 1.05 met resp. 4 en 8 losdagen. Naar den Bovenrijn werd uitsluitend in daghuur bevracht op basis van 3½ à 3¾ ct. per ton met aflevering Ruhrhavens.

Het sleeploon varieerde tusschen het 40 en 50 cts. tarief. De waterstand was in het laatst der week een weinig wassend; naar den Bovenrijn werd op ca. M. 2.— en naar den Benedenrijn op maximum M. 2.70 afgeladen.

In de Ruhrhavens namen de verschepingen van kolen toe, terwijl de scheepsruimte schaarsch bleef. De stemming bleef vast. Voor exportkolen naar Rotterdam betaalde men Mk. 1.40 per ton inclusief sleeploon.